

University for Business and Technology in Kosovo

UBT Knowledge Center

Theses and Dissertations

Student Work

Winter 1-2021

STEPS TOWARDS NEW PUBLIC MANAGEMENT, CASE STUDY MUNICIPALITY OF PRISTINA

Fitim Topanica

University for Business and Technology - UBT

Follow this and additional works at: <https://knowledgecenter.ubt-uni.net/etd>

Part of the [Political Science Commons](#)

Recommended Citation

Topanica, Fitim, "STEPS TOWARDS NEW PUBLIC MANAGEMENT, CASE STUDY MUNICIPALITY OF PRISTINA" (2021). *Theses and Dissertations*. 2072.

<https://knowledgecenter.ubt-uni.net/etd/2072>

This Thesis is brought to you for free and open access by the Student Work at UBT Knowledge Center. It has been accepted for inclusion in Theses and Dissertations by an authorized administrator of UBT Knowledge Center. For more information, please contact knowledge.center@ubt-uni.net.

UBT College

Faculty of Public Policy and Management

Academic year 2014/2015

Master Thesis

**STEPS TOWARDS NEW PUBLIC MANAGEMENT, CASE STUDY
MUNICIPALITY OF PRISTINA**

Master Degree

Fitim Topanica

Mentor: Dr. Ruzhdi Matoshi

January /2021

Pristina

Kolegji UBT

Fakulteti për Politika Publike dhe Menaxhimi
Viti akademik 2014/2015

Punim Diplome

**HAPAT DREJT MENAXHIMIT TË RI PUBLIK, RAST STUDIMI
KOMUNA E PRISHTINËS**

Shkalla Master

Fitim Topanica

Mentor: Dr. Ruzhdi Matoshi

Janar /2021

Prishtinë

Ky punim është përpiluar dhe dorëzuar në përmbushjen e kërkesave të
pjeshme për Shkallën Master

ABSTRAKTI

Menaxhimi i administratës publike në shumicën e vendeve në zhvillim po ndryshon me shpejtësi përmes proceseve të reformave në lidhje me ofrimin e shërbimeve publike dhe stimulimin e rritjes ekonomike. Menaxhimi i ri publik i referohet një sërë reformash që kanë arritur të ripërcaktojnë rrënjësisht natyrën e organizatave të sektorit publik. Duke qenë të frymëzuar nga një ideologji e gjerë menaxhimi, reformat kanë sjellë ide rreth organizatave “reale” - d.m.th. të kesh identitet të qartë dhe unik, të jesh në gjendje të planifikosh dhe të zbatosh vendime racionale, dhe të kesh kufij të përcaktuar mirë dhe struktura hierarkike.

Menaxhimi i ri publik si një paradigmë alternative mund të ofrojë një qasje më realiste sesa modeli tradicional i administratës publike. Ka probleme në adoptimin e gjerë të menaxhimit të ri publik dhe këto shqyrtohen si këtu, ashtu edhe më vonë. Disa e konsiderojnë menaxhimin publik si ofrimin e një mënyre të re të shikimit dhe kryerjes së funksioneve të menaxhimit brenda sektorit publik. Të tjerët e konsiderojnë atë thjesht si një adoptim jokritik të tipareve më të këqija të menaxhimit privat dhe duke injoruar ndryshimet themelore të mjedisit të sektorit publik.

Moodeli i ri i menaxhimit publik ka zëvendësuar në mënyrë efektive modelin tradicional të administratës publike, dhe se sektori publik në të ardhmen do të jetë në mënyrë të pashmangshme menaxheriale, si në teori ashtu edhe në praktikë. Është e rëndësishme të identifikohen problemet e mundshme në qasjen e re dhe të propozohen zgjidhje për to, megjithëse duket shumë e pamundur që të ketë një kthim në modelin tradicional të administratës.

Fjalët kyçe: menaxhimi i ri publike, qytetarët, vendimarrja, sfidat, Prishtina.

ABSTRACT

Public administration management in most developing countries is changing rapidly through reform processes related to public service delivery and stimulating economic growth. The new public management refers to a series of reforms that have managed to radically redefine the nature of public sector organizations. Inspired by a broad management ideology, the reforms have brought ideas about "real" organizations - i.e. to have a clear and unique identity, to be able to plan and implement rational decisions, and to have well-defined boundaries and hierarchical structures.

The new public management as an alternative paradigm may offer a more realistic approach than the traditional model of public administration. There are problems in the widespread adoption of new public management and these are examined here as well as later. Some see public management as providing a new way of looking at and performing management functions within the public sector. Others view it simply as an uncritical adoption of the worst features of private management and ignoring fundamental changes in the public sector environment.

The new model of public management has effectively replaced the traditional model of public administration, and that the public sector in the future will inevitably be managerial, both in theory and in practice. It is important to identify potential problems in the new approach and propose solutions to them, although it seems highly unlikely that there will be a return to the traditional model of administration.

Key words: new public management, citizens, decision making, challenges, Prishtina.

FALENDERIME

Përgatitja dhe finalizimi i këtij punimi kaq të rëndësishëm në jetën profesionale dhe akademike ka gjetur mbështetjen, përkrahjen dhe dashamirësinë e shumë personave të tjerë të cilëve do të doja t'ju dedikoja pjesën e falenderimeve dhe mirënjohjeve.

Një falenderim i veçantë i shkon udhëheqësin shkencor të këtij punimi Prof. Dr. Ruzhdi Matoshi për udhëzimet dhe ndihmën metodike shkencore, vërejtjet dhe sugjerimet e tij mbi bazën e të cilave ky punim u realizua brenda afateve të miratuara dhe sipas standarteve të kërkuara.

U jam mirënjohëse familjes dhe miqve të mi për mbështetjen e vazhdueshme që më kanë dhënë gjatë realizimit të studimit. Personalisht, Ju falenderoj për mbështetjen dhe kohën në dispozicion që më kushtuat!

JU FALEMINDERIT!

PËRMBAJTJE

ISTA E TABELAVE.....	V
LISTA E GRAFIKONEVE.....	VI
FJALORI I TERMAVE.....	VII
1. HYRJE.....	1
1.1. Qëllimi i punimit.....	2
1.2. Pyetjet hulumtuese.....	2
1.3. Hipotezat.....	2
2. SHQYRTIMI I LITERATRËS	3
2.1. Administrata publike.....	3
2.2. Sfidat drejt procesit të reformimit të Administratës Publike në Kosovë.....	4
2.3. Menaxhimi i ri publik	6
2.4. Qasja e re e Menaxhimit Publik	7
2.4.1. Marketizimi	8
2.4.2. Pjesëmarrja	9
2.4.3. Fleksibiliteti	10
2.4.4. Rregullimi	11
2.4.5. Konkurrenca	11
2.5. A është i përshtatshëm menaxhimi i ri publik për vendet në zhvillim.....	13
2.6. Administrata Publike dhe Menaxhimi i Ri Publik: Diferenca dhe Marrëdhënia	14
2.7. Parimet e Menaxhimit të Ri Publik	16
2.8. Kritikata e Menaxhimit të Ri Publik	21
3. DEKLARIMI I PROBLEMIT	23
4. METODOLOGJIA.....	24
4.1. Mostra.....	24
4.2. Instrumenti i hulumtimit.....	25
5. REZULTATET	26
6. DISKUTIME DHE PËRFUNDIME	36
7. REFERENCAT.....	38
8. SHTOJCA	42
8.1. Pyetësi	42

ISTA E TABELAVE

Tabela 1: Kategoritë e elementeve të përgjithshme të NPM.....	18
Tabela 2: Administrata Publike vs Menaxhimi i Ri Publik (Araujo, 2001)	26
Tabela 3: Doktrina e Menaxhimit të Ri Publik (Hood, 1994)	28
Tabela 4: Aplikimi i menaxhimit të ri publik në komunën e Prishtinës.....	37
Tabela 5: Kënaqësia mbi punën e administratës publike në komunën e Prishtinës.....	38
Tabela 6: Risitë e sjella nga menaxhimi i ri publik në administratën publike të komunës së Prishtinës.....	39
Tabela 7: Ndikimi i dixhitalizimit në modernizimin e administratës publike.....	40
Tabela 8: Lehtësimi i punëve në administratën publike me menaxhimin e ri publik.....	41
Tabela 9: Kënaqësia e banorëve me shërbimet që ofron administrata publike në komunën e Prishtinës.....	42
Tabela 10: Cilësia e punës së mirë të administratës publike rrit kënaqësinë e banorëve të komunës së Prishtinës.....	43
Tabela 11: Balancimi në mes të sektorit privat dhe atij publik.....	44
Tabela 12: Preferenca e qytetarëve ndaj menaxhimit të ri publik.....	45
Tabela 13: Hapat drejt menaxhimit të ri publik.....	46

LISTA E GRAFIKONEVE

Grafikoni 1: Aplikimi i menaxhimit të ri publik në komunën e Prishtinës.....	37
Grafikoni 2: Kënaqësia mbi punën e administratës publike në komunën e Prishtinës.....	38
Grafikoni 3: Risitë e sjella nga menaxhimi i ri publik në administratën publike të komunës së Prishtinës.....	39
Grafikoni 4: Ndikimi i dixhitalizimit në modernizimin e administratës publike.....	40
Grafikoni 5: Lehtësimi i punëve në administratën publike me menaxhimin e ri publik.....	41
Grafikoni 6: Kënaqësia e banorëve me shërbimet që ofron administrata publike në komunën e Prishtinës.....	42
Grafikoni 7: Cilësia e punës së mirë të administratës publike rrit kënaqësinë e banorëve të komunës së Prishtinës.....	43
Grafikoni 8: Balancimi në mes të sektorit privat dhe atij publik.....	44
Grafikoni 9: Preferenca e qytetarëve ndaj menaxhimit të ri publik.....	45
Grafikoni 10: Hapat drejt menaxhimit të ri publik.....	46

FJALORI I TERMAVE

NPM – New Public Menagment (Menaxhimi i Ri Publik)

IT - Teknologjia e Informacionit

TQM – Total Quality Menagment (Menaxhimi i Cilësisë totale)

IPVQ - Institucionet e Përkohshme të VetëQeverisjes

UNMIK - United Nations Mission in Kosovo (Misioni i Kombeve të Bashkuara në Kosovë)

OECD - The Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizata për Bashkëpunim dhe Zhvillim Ekonomik)

BE -Bashkimi Evropian)

H1 - Hipoteza 1

H2 -Hipoteza 2

1. HYRJE

Në Kosovë, si në pjesën tjetër të Evropës, studimi i Administratës Publike ka treguar interes në rritje si për studimet e qeverisjes lokale, ashtu edhe për modernizimin e organizatave publike. Shpesh ofrimi i shërbimeve u është deleguar komunave individuale duke rritur nevojën për diskutim të përgjithshëm rreth qasjeve të përshtatshme dhe mjeteve të menaxhimit. Menaxhimi i ri publik reflekton një ndryshim në qëndrim. Ky është një term që i referohet për të reformuar atë çka ka ndodhur në sektorin publik. Ideja ishte për të bërë sistemin publik të funksionojë si sektori privat. Menaxhimi i ri publike trajton përfituesit e shërbimeve publike si klientë (paralel me sektorin privat) dhe anasjelltas qytetarët si aksioner. Modeli i menaxhimit të ri publik u ngrit si reagim ndaj kufizimeve të administratës së vjetër publike në përshtatjen me kërkesat e një ekonomie konkurruese të tregut. NPM është përcaktuar nga disa autorë modern si një kombinim i ndarjes, (ndarjen e burokracive të mëndha në të vogla, e më të fragmentuara), konkurrencës (në mes agjensive publike të ndryshme, dhe midis agjensive publike dhe firmave private) dhe stimulimit. Menaxhimit të ri publik është përcaktuar në mënyra të ndryshme., Si një vizion, një ideologji apo si një pako e qasjeve të veçanta të menaxhimit dhe teknikave (shumë prej tyre të huazuara sektori nga privat -fitimprurës) (Pollitt, 1994:1).

NPM është parë në këtë mënyrë si një trup i mendimit menaxherial (Ferlie et al., 1996:9) ose si një sistem ideologjik mendimit bazuar në ide të gjeneruara në sektorin privat dhe të importuara në sektorin publik (Hud, 1991, 1995). Shfaqja e menaxhimit të ri publik (NPM) është i lidhur me rolin e ndryshuar të shtetit dhe kërkesave në rritje në të gjithë botën për praktika më të mira të qeverisjes (Sharma, 2007; 4).

1.1.Qëllimi i punimit

Qëllimi i kerkimit është për të vlerësuar praktikimin dhe zhvillimin e menaxhimit të ri publik në komunën e Prishtinës, poashtu të identifikohen disa nga sfidat që ka komuna në zhvillimin e menaximit të ri publik.

1.2.Pyetjet hulumtuese

Cilat janë sfidat me të cilat përballet administrata publike në Kosovë?

A ka ndikuar pozitivisht Menaxhimi i Ri Publik në përmirësimin e performancës së administratës publike?

A është arritur qëllimi që me Menaxhimin e Ri Publik të funksionoj njësoj si sektori publik ashtu edhe ai privat?

A ka krijuar digjitalizimi kushte me të mira në administratën publike të vendit tonë?

1.3.Hipotezat

H1: Menaxhimi i Ri Publik ka ndikuar në modernizimin e menaxhimit të administratës publike.

H2: Modernizimi i administratës Publike ka rritur kënaqësinë e qytetarëve të komunës së Prishtinës në kryerjen e shërbimeve të ndryshme.

2. SHQYRTIMI I LITERATRËS

2.1.Administrata publike

Termi i administratës publike nënkupton zbatimin e politikës së qeverisë dhe një disiplinë akademike që studion këtë zbatim dhe që përgatit nëpunësit civilë për punën. Disa nga përkufizimet e ndryshme që janë ofruar për këtë term janë: “menaxhimi i programeve publike”; (Denhardt, 2009) “përkthimi i politikës në realitetin që qytetarët shohin çdo ditë”; (Kettl & Fessler, 2009) “studimi i vendimmarrjes së qeverisë, analiza e vetë politikave, inputeve të ndryshme që i kanë prodhuar ato dhe inputeve të nevojshme për të prodhuar politika alternative.”

(Stavileci, 2005) shprehet se Administrata publike është një strukturë organizative që paraqet bazën për marrjen e vendimeve dhe zbatimin e vendimeve, “rregullat nën të cilat kryhen shërbimet publik Administrata publike është një nga mjetet kryesore përmes të cilave është marrëdhënia midis shtetit, shoqërisë civile dhe sektorit privat Në këtë drejtim, mbështetja e inovacioneve të administratës publike mundëson arritjen e objektivave më të larta të zhvillimit në veçanti përparësitë ekonomike, uljen e varfërisë, harmoninë dhe stabilitetin institucional. Në teori dhe praktikë të shteteve, procesi i reformave në administratën publike konsiderohet si "proces i vazhdueshëm" dhe "transformim i vazhdueshëm"(Jerome & Howard, 1998).

(Batalli, 2011) e përshkruan reform e administratës publike mund të përcaktohet si sfidë për të bërë ndryshime të jashtëzakonshme në qeveri që i referohen strukturës së përgjegjshme administrative dhe efikasitetit. Si një proces i vazhdueshëm, inovacionet e administratës publike përfshijnë decentralizimin e administratës publike, thjeshtimin e procedurave, informatizimin e ofrimit të shërbimeve dhe përmirësimin e zhvillimeve të burimeve njerëzore.

Qeveria e Kosovës duhet t'i kushtojë vëmendje të shtuar procesit të reformimit të administratës publike dhe zhvillimit të saj në kushte të reja dhe epoka e re. Modeli i ri i administratës publike kërkon përdorimin e inovacionit të sektorit privat, burimeve dhe ideve organizative për të përmirësuar sektorin publik. Administrata e re publike duhet të konsiderohet si një kombinim i ndarjes së burokracive të mëdha në më të vogla, konkurrenca midis agjencive të ndryshme publike dhe midis agjencive publike dhe organizatave private. Duke qenë se Kosova pretendon të jetë

anëtare e BE-së dhe duke ditur që anëtarësimi kërkon plotësimin e disa kritereve, rriten pritjet në lidhje me trajtimin e reformës së administratës publike.

Objektiva të tillë kërkojnë pjesëmarrjen e shoqërisë në përcaktimin, drejtimin, monitorimin dhe vlerësimin e menaxhimit ndërqeveritar dhe krijimin e konsultave të drejtpërdrejta, forcimin e mekanizmave koordinues, me qëllim vlerësimin e cilësisë së menaxhimit publik, efikasitetin dhe rezultatet, dhe krijimin e marrëdhënieve të ngushta midis nëpunësve civilë, për promovimin e shërbimit civil profesional përmes fushave të specializimeve të ndryshme (Batalli, 2011).

2.2.Sfidat drejt procesit të reformimit të Administratës Publike në Kosovë

Kosova ka kaluar një proces shumë të vështirë të funksionimit të administratës publike, por gjithashtu i rëndësishëm për zhvillimin e saj. Reformat në administratën publike në nivelin thelbësor për Kosovën, kërkojnë kohë, kërkesa dhe këmbëngulje, por edhe një vizion të qartë, drejtim të saktë, udhëheqje dhe besim të qëndrueshëm dhe burime të përshtatshme.¹

Ky proces kërkoi një seri veprimesh administrative, rregullore, plane strategjike të krijuara, krijimin e infrastrukturës teknologjike dhe identifikimin e instrumenteve për të arritur objektiva të caktuara. Për shkak të konfliktit në Kosovë në fund të vitit 1999, administrata publike u ballafaqua me probleme të shumta. Karakteristikë e përbashkët e sistemit të qeverisjes dhe menaxhimit të sektorit publik ishte kërkesa për të shndërruar modelin e mëparshëm të administratës në një menaxhim modern. Fillimisht u identifikua ekzistenca e mungesës së kapacitetit efektiv institucional për formulimin, koordinimin dhe vlerësimin e opsioneve dhe politikave strategjike të shërbimit civil në Kosovë. Prandaj, profesionalizmi i nëpunësve civilë u pa si një sfidë dhe përparësi në reformat e administratës publike. Koncepti i transparencës, llogaridhënies dhe efikasitetit në menaxhimin publik mund të kuptohet më mirë nga menaxherët, stafi, komunat dhe agjencitë.

¹ Kosovo Provisional Institutions of Self Government and UNMIK, (2003) Public Administration Strategy, (July 2003, p.7)

Zbatimi i Teknologjisë së Informacionit (IT) në Kosovë filloi vonë krahasuar me vendet e tjera në rajon për shkak të situatës në Kosovë. Megjithëse u bënë shumë investime në këtë fushë, kryesisht nga donatorë të ndryshëm, ende nuk arritën rezultatet dhe efektet e pritura. Diferenca në pagë krahasuar me sektorin privat ka sjellë largimin e ekspertëve të caktuar të fushës së IT nga sektori publik.

Zhvillimi i kapaciteteve të qeverisjes dhe menaxhimit në sektorin publik në Kosovën pas konfliktit duhet të shihet nga një perspektivë pak më e gjerë. Synimet, përparësitë dhe objektivat e arritjeve të një organizate nuk mund të përcaktohen jashtë agjendës së politikave qendrore dhe lokale dhe kornizës makroekonomike. Tri nivele të ndërtimit të kapaciteteve, të përqendruara në krijimin e mjedisit, ndërtimit të institucioneve dhe zhvillimit të burimeve njerëzore, u implementuan dhe vlerësuan dobësitë dhe pikat e forta të administratës në Kosovë. Një proces më gjithëpërfshirës i reformës u pengua nga fakti që administrata ishte e ndarë në autoritetin e kompetencave “të rezervuara” dhe “transferuara”, dmth. kompetencat që u transferuan në IPVQ dhe funksionet që u lanë mënjanë për administratën e UNMIK. Probleme të tjera në fushën e administratës lidhen me efikasitetin e administratës, pagat e ulëta, mundësitë e kufizuara për zhvillimin e karrierës ligjore, planifikimin strategjik pa zhvillime të mjaftueshme, vlerësimin e mangësive ose mungesës së vlerësimit për cilësinë e shërbimeve publike të ofruara, mungesën e informimi i duhur i qytetarëve mbi funksionimin e administratës publike etj. Një problem tjetër që u manifestua në fushën e administratës publike në Kosovë ishte mungesa e legjislacionit përkatës, pasi legjislacioni në fuqi siguronte vetëm një kornizë themelore të menaxhimit të shërbimit civil dhe administratës publike në të dy niveli qendror dhe lokal.

Decentralizimi dhe qeverisja lokale janë një nga problemet me të cilat përballet administrata publike në Kosovë. Decentralizimi mbetet një problem i veçantë për administratën publike në Kosovë, për mënyrën dhe mënyrën e zbatimit të tij në shërbim të interesave të qytetarëve. Sfida kryesore ishte e orientuar drejt përmirësimit të koordinimit të dialogut qendror-lokal dhe mekanizmave për komunat, me qëllim zhvillimin dhe zbatimin efektiv të politikave të përbashkëta për ofrimin e shërbimeve publike. Është kërkesë e kohës që krijimi, zhvillimi dhe funksionimi i administratës publike në Kosovë të bazohen në parimet e pranuar dhe standardet e njohura ndërkombëtare. Proceset e integritimit evropian, hartimi i politikave dhe legjislacionit sipas

parimeve të BE-së përfaqësojnë një pikë kryesore të administratës publike dhe një nga sfidat e zgjeruara dhe më të mëdha të administratës publike në Kosovë.

2.3.Menaxhimi i ri publik

Menaxhimi i ri publik është një koncept i menaxhimit publik i lindur në vitet 1970 në mjediset neo-liberale. Ai synon modernizimin e menaxhimit të administratës publike me qëllim që të përmirësoj raportin kosto/shërbim dhe vlerëson gjithashtu pragmatizmin e menaxhimit. Menaxhimi i ri publik bazohet në një ndarje të roleve midis pushtetit politik, që merr vendimet strategjike e fikson objektivat, dhe administratës, që merr vendimet operacionale.

Menaxhimi i ri publik mohon çdo diferencë midis menaxhimit publik dhe menaxhimit privat, midis sektorit publik dhe sektorit privat. Në këtë optikë, qytetarët konsiderohen si konsumatorë të shërbimeve publike, të cilat shteti duhet të bëj shërbimin më të mirë me koston më të ulët. Flitet në këtë rast për komercializim të shërbimit. Në kuadrin e menaxhimit të ri publik, shteti përqëndrohet në pilotimin e veprimit publik duke ia deleguar njësisive autonome zbatimin e tyre. Prej këtij transferimi, ai pret një zbatim më eficient dhe më efikas, ose me kosto më të ulët. Thuhet që pushtetet publike duhet të preokupohen më pak të vozisin dhe më mirë të mbajnë timonin e anijes. Ato duhet të përcaktojnë prioritetet kolektive, të krijojnë burimet financiare dhe të formulojnë misionet, pa u futur në detajet e realizimit të tyre.

Sipas disa studiuesve, menaxhimi i ri publik karakterizohet prej pesë transformimesh:

- një proces distancimi, i shkëputjes së administratës kundrejt politikës tradicionale;
- një proces i afrimit të administratës kundrejt qytetarit, që prej këtij fakti, ai bëhet klient;
- një proces i dinamizimit dhe transformimit organizativ të administratës;
- një proces decentralizimi;
- një orjentim më i madh drejt rezultat

Tabela 1: Kategoritë e elementeve të përgjithshme të NPM

Kategoria	Karakteristikat / objektivat	Shembuj
Ristrukturimi organizativ	Delegimi i përgjegjësisë Reduktimi i hierarkisë Rolet politike dhe menaxheriale	Drejtuesit e qytetit Struktura mbajtëse
Instrumentet e menaxhimit	Orientimi i daljes Sipërmarrja Efikasiteti	Marrëveshjet e performancës Produktet Pagesa e lidhur me performancën
Reformat buxhetore	Më afër instrumenteve financiare të sektorit privat	Kontabiliteti i kostos Bilanci i gjendjes Pasqyrat e fitimit dhe humbjes
Pjesëmarrja	Përfshirja e qytetarit	Këshillat e lagjes E-demokracia
Orientimi ndaj klientit Menaxhimi i cilësisë	Fitoni legjitimitetin në ofrimin e shërbimeve Ri-inxhinieri	Dyqan me një ndalesë Marrëveshjet e nivelit të shërbimit Qeverisja elektronike
Marketizimi Privatizimi	Reduktimi i sektorit publik Fitimet e efikasitetit përmes konkurrencës	Kontraktimi jashtë Partneritetet publike – private

Burimi: Based on Schedler – Proeller (2002, p. 165.)

2.4.Qasja e re e Menaxhimit Publik

Hood (1991) identifikoi shtatë parime që mund të shoqërohen me reformat që fshihen pas etiketës së menaxhimit të ri publik. Këto parime përfshijnë menaxherizmin që u jep menaxherëve të vjetër të emëruar lirinë për të vendosur dhe për të qenë plotësisht përgjegjës për aktivitetet e ekzekutuara;

- matja e performancës ku përkufizimi i qëllimeve, synimeve dhe treguesve të performancës formulohet në terma sasiorë;
- kontrolli i prodhimit që lidh alokimin e burimeve me rezultatet e dëshirueshme;

- ndarja e njësive që përcakton ndarjen e burokracive të mëdha në njësi më të vogla me përgjegjësi për rezultatet e tyre;
- konkurrenca si një mënyrë për të krijuar tregje si midis organizatave publike, ashtu edhe në lidhje me ofruesit e shërbimeve private;
- stili privat i menaxhimit që sjell përqendrim më të madh në aftësitë personale, aftësinë dhe fleksibilitetin për t'u larguar nga hierarkia e bazuar në rregulla dhe etika e nëpunësit civil;
- dhe rreptësia dhe maturia në përdorimin e burimeve ku disiplina buxhetore përdoret për të rritur produktivitetin dhe efikasitetin.

Reformat e fundit të menaxhimit publik në të gjithë botën janë prekur nga lëvizja e Re për Menaxhimin Publik. Pavarësia e Kosovës dhe zhvillimi i saj i parimeve themelore të administratës publike përkuan me epokën e ideologjisë së menaxhimit të ri publik. Kjo është arsyeja pse kjo qasje ka lënë një gjurmë të caktuar në sektorin publik të Kosovës.

Qasja e menaxhimit të ri publik ndihmon për të kuptuar zhvillimin dhe rrugën e ndryshimeve në komunat e Kosovës. Ajo siguron një kornizë të mirë për analiza të hollësishme të arsyeve dhe motiveve të ideve të reformës. Gjerësisht i njohur është korniza e Peters (2001) i cili grupoi tiparet e transformimit në organizatat qeveritare si vijon: marketizimi, pjesëmarrja, fleksibiliteti dhe deregulimi. Ndërsa kjo qasje jep një pasqyrë të mirë të tendencave kryesore dhe të menduarit mbizotërues në administratën publike, punimi aktual gjithashtu mbështetet në të ndërsa analizon ndryshimet dhe idetë e reformave në qeverisjen lokale të Kosovës.

2.4.1. Marketizimi

Qasja e tregut për reformimin e qeverisë thekson stimujt e tregut, teknikat e sektorit privat dhe decentralizimin. “Rrënja kryesore intelektuale e qasjes së tregut për ndryshimin e sektorit publik është besimi në efikasitetin e tregjeve si mekanizëm për shpërndarjen e burimeve brenda një shoqërie” (Peters, 2001: 25). Ideja që qëndron pas kësaj është supozimi se burokracitë tradicionale nuk ofrojnë stimujt e mjaftueshëm për nëpunësit publikë për të performuar në mënyrë efikase. Kjo është arsyeja pse vlera qendrore është besimi themelor në bazë të konkurrencës. Mbrojtësit e kësaj qasje besojnë se sa më afër sektorit publik të vijë ndërhyrjet në treg, aq më të mira do të jenë rezultatet. Sipërmarrja, kënaqësia e klientit, efikasiteti janë vetëm disa fjalë kyçe qendrore të

përdorura brenda kësaj kornize. Sipas kësaj qasjeje, menaxherët e mirë mund të prodhojnë qeveri më të mirë me më pak para. Për këtë, menaxherët duhet të kenë liri dhe fleksibilitet të mjaftueshëm për të qenë në gjendje të menaxhojnë. Besohet se teknikat dhe sistemet motivuese nga sektori privat janë mënyrat më të mira për të arritur këto qëllime. Aspekte të caktuara politike, ligjore, administrative dhe ekonomike pengojnë proceset e marketizimit në Kosovë duke e bërë atë mjaft të diskutueshme edhe për qeveritë lokale të Kosovës. Një nga argumentet qendrore është se në të vërtetë nuk ka ndonjë treg real në nivelin lokal të Kosovës.

2.4.2. Pjesëmarrja

Përmirësimi i pjesëmarrjes së publikut përfshin një sërë idesh dhe hapash për të lehtësuar pjesëmarrjen e qytetarëve në administratën publike. Kjo qasje për reformimin e sektorit publik bazohet në supozimin se “... qeverisja duhet të ketë të bëjë me gjetjen e asaj që dëshiron publiku dhe gjetjen e mënyrave të ofrimit të atyre shërbimeve” (Peters, 2001: 50). Ai përpiket të rrisë kontributin e qytetarëve, klientëve dhe zyrtarëve të niveleve më të ulëta në proceset e vendimmarrjes përmes fuqizimit dhe lehtësimit. Mbrojtësit e këtyre ideve besojnë se vetë klientët dhe zyrtarët e nivelit të rrugës kanë informacionin dhe depërtimin më të përshtatshëm në lidhje me shërbimet dhe programet. Nëse ky informacion do të përdorej në mënyrë të përshtatshme, qeveria do të dilte më mirë. Kështu, në mënyrë që të rritet efektiviteti i administratës publike, organizatat publike duhet të nxisin pjesëmarrjen individuale dhe kolektive. Për më tepër, tema konsideron përfshirjen dhe pjesëmarrjen si disa nga mjetet më efektive për motivimin e punonjësve publikë.

Në nivelin lokal, roli udhëheqës i komunave për të nxitur tranzicionin përmes pjesëmarrjes është zakonisht më i vogël se roli udhëheqës i qeverisë qendrore në nivelin kombëtar. Disa autorë kanë argumentuar se cilësia e ofrimit të shërbimeve publike varet më shumë nga bashkëpunimi sesa nga punonjësit qeveritarë që thjesht ofrojnë shërbimet (Walsh, 1991; Peters, 2001). Bashkëpunimi midis organizatave publike (do të thotë gjithashtu midis qeverive lokale) ka qenë një nga problemet më serioze në Kosovë që nga fillimi i tranzicionit. Meqenëse ende nuk ka vlera të përbashkëta të shërbimit publik ose parime qendrore, korniza ose baza e përgjithshme për bashkëpunim shpesh mungon. Megjithatë partneritetet midis qeverive lokale, organizatave lokale joqeveritare dhe sektorit të biznesit janë promovuar si nga vetë shteti ashtu edhe nga qeveritë lokale me qëllimin e përbashkët për të gjetur zgjidhje për problemet lokale kryesisht në fusha si zhvillimi ekonomik,

punësimi, përfshirja sociale, etj bashkëpunimi dhe rrjetëzimi midis qeverive lokale të Kosovës është ende mjaft i dobët.

2.4.3. Fleksibiliteti

Qasja e tretë alternative ndaj modelit tradicional të qeverisjes nga Peters (2001) karakterizohet nga administrata fleksibël si përgjigje ndaj kritikëve të administratës publike tradicionale të ngurtë. “Fleksibiliteti i referohet kapacitetit të qeverisë dhe agjencive të saj për të bërë përgjigje të përshtatshme të politikave ndaj ndryshimeve mjedisore” (Peters, 2001: 77). Ndërsa organizatat tradicionale të sektorit publik shpesh konsiderohen të jenë njësi të përhershme dhe punësimi publik në shumë vende konsiderohet si një punë gjatë gjithë jetës, ekziston një trend modern për të ulur këtë stabilitet dhe për të vënë në dyshim qëndrueshmërinë e organizatave, strukturave, parimeve dhe vlerat. Besimi i përgjithshëm prapa tij është ideja e rritjes së aftësive shoqërore për t’iu përgjigjur shpejt dhe në mënyrë efektive sfidave të reja dhe për të përmirësuar kapacitetet organizative për të mbijetuar në një mjedis që ndryshon vazhdimisht. Edhe nëse sistemet kalimtare të administratës publike mund të mos jenë optimale në fillim të tranzicionit, ato përsëri ofrojnë kornizën dhe stabilitetin e nevojshëm për zhvillimin. Ndryshimet e vazhdueshme së bashku me një nivel të lartë fleksibiliteti do të turbullojnë “tablonë” dhe mund të krijojnë mundësi për të ndjekur interesat vetjakë, dhe për të ndërtuar mini-shtetet dhe sferat e pushtetit brenda administratës publike.

Në këtë mjedis, pjesa më e madhe e energjisë dhe burimeve do të përdorej për krijimin, menaxhimin dhe kuptimin e ndryshimeve ndërsa përpiqesh të gjesh vendin dhe qëllimin e vet. Para se një ndryshim i caktuar të ketë arritur pjekurinë dhe rezultatet e tij, ndryshimet e reja shpesh janë në rrugën e duhur duke pritur radhën e tyre në komunat e Kosovës. Së fundmi, nuk ka kuptim të qartë për realitetin dhe problemet “reale”. Një problem tjetër serioz në administratën publike të Kosovës është koordinimi. Në një kohë ndryshimesh të shpejta, së bashku me përqafimin e fleksibilitetit, aktorët duhet të përfshihen gjithnjë e më shumë me arsyet dhe dimensionet e ndryshme të problemeve. Në këtë kontekst, koordinimi është konceptualisht më i vështirë. Ndryshimi i qëllimeve dhe parimeve mund të krijojë lehtësisht keqkuptime, keqkuptime, si dhe luftime me terren. Niveli i ulët i koordinimit lehtë mund të bëhet një arsye qendrore për nivelin e

ulët të efikasitetit. Gjatë kohërave të ndryshimeve të shpejta shoqërore, politike dhe ekonomike, stabiliteti mund të shërbejë si forca e nevojshme sesa të pengojë ndryshimet e nevojshme.

2.4.4. Rregullimi

Tema e katërt moderne për reformimin e administratës publike është rregullimi i qeverisë ndërsa i referohet menaxhimit të brendshëm të sektorit publik. “Supozimi themelor i lëvizjes drejt derregullimit të qeverisë ka qenë që nëse eliminohen disa kufizime në veprimin burokratik, qeveria mund të kryejë funksionet e saj në mënyrë më efektive” (Peters, 2001: 97). Rregullimi mund të çlirojë potencialin e nëpunësve civilë dhe të prodhojë nivele më të larta të veprimtarive qeveritare. Mund të konsiderohet si një nën-qasje e marketizimit përmes heqjes së pengesave të brendshme dhe lejitimit të menaxherëve të menaxhojnë, ose si një qasje kompliment për marketizimin pasi arritja e efikasitetit të premtuar përmes mekanizmit të tregut do të ishte shumë më e lehtë pa kufizime të ngurta të aparatit të sektorit publik. Mbrojtësit e rregullimit besojnë se përdorimi i gjyqimit personal të zyrtarëve publikë dhe ushtrimi i gjyqimit individual është më i lartë se çdo lloj rregulli, rregullore dhe parimi, që çon në rezultate më të mira, më efektive dhe efektive. Ndonjëherë, disa faktorë kontekstualë justifikojnë rregullat fillimisht, por pas disa kohësh, ata mund të kishin tejkaluar qëllimin dhe dobësinë e tyre. Mund të ndodhë që rrënjët për rregullimin të jenë më shumë të fshehura në perceptimin e administratës publike të mbikëqyrur dhe jofunksionale të mbajtur nga publiku sesa në vetë rregulloret, duke penguar veprimet e nëpunësve civilë.

2.4.5. Konkurrenca

Reformat e NPM-së, që nga fillimi, u menduan për të nxitur konkurrencën (Hood, 1990). Në terma shumë të thjeshtuar, administratat tradicionale kishin tendencë të mbështeteshin te besimi te nëpunësit civilë - duke supozuar kështu ekzistencën e punonjësve publikë të cilët ishin "kalorës" të motivuar thelbësisht (Le Grand, 2003) ose "një trup Jezuitik i zellorëve asketik" (Hood, 1995). Organizatat publike ishin themeluesit dhe siguruesit e shërbimeve publike. Financimi që merrte një byro publike varej vetëm pjesërisht nga performanca - dhe, shpesh, në lidhje të kundërt, pasi para u derdhën në administratat me performancën më të dobët për të parë nëse ata mund të arrinin mesataren. Një pasojë negative e këtij sistemi është që performanca e dobët mund të shpërblehet, pasi ato organizata që dështojnë kanë nevojë për burime shtesë.

Kjo është arsyeja pse reformatorët me mendje të NPM nxitën konkurrencën në sigurimin e shërbimeve publike, përmes detyrave dhe përgjegjësive të jashtme të aktorëve të jashtëm (qoftë privatë ose publik). Qëllimi ishte të përmirësonte efikasitetin dhe të ulte kostot, siç është trajnimi specifik i punonjësve publikë për ofrimin e shërbimeve të veçanta (Boston, 1994). Me krijimin e "tregjeve pothuajse" qeveritë e bëjnë financimin e ofruesve të varur nga performanca e tyre, me formulën e parave që ndjek zgjedhjen (Le Grand, 2007). Në vend të besimit dhe altruizmit, tregjet kuazi mbështeten në dorën e padukshme të tregut. Kjo është, konsumatorët e shërbimeve publike (p.sh., prindërit në shkolla ose pacientët në kujdesin shëndetësor) votojnë me këmbët e tyre që ofruesi i plotëson më mirë nevojat e tyre. Rritja e konkurrencës duhet të ulë siguruesit e dobët publik që gëzojnë për shkak të pozitës së tyre monopolistike (Niskanen, 1971) dhe duhet të ofrojë stimuj me fuqi të lartë për kontraktorët privatë për të arritur cilësinë më të lartë me çmimin më të ulët (Shleifer, 1998). Një arsye tjetër për zgjerimin e konkurrencës në sigurimin e shërbimeve publike janë sfidat e ngutshme fiskale me të cilat përballen shumica e qeverive në dekadat e fundit (Bergman, Johansson, Lundberg, & Spagnolo, 2016).

Kjo prirje drejt zëvendësimit të zyrave të departamenteve për agjencitë që konkurrojnë me njëra-tjetrën u mishërua nga Britania e Thatcher, por gjithashtu goditi fuqimisht shtetet e mirëqenies social int demokratike si Suedia (Blomqvist, 2004). Për shembull, në kujdesin për të moshuarit, përqindja e banorëve që jetojnë në shtëpi private të kujdesit është rritur nga 5% në vitet 1990 në rreth 20% aktualisht. Meqenëse konkurrenca kërkon monitorim, mbledhja e treguesve të performancës është bërë një përparësi për shumicën e qeverisë që nga ditët e para të reformave të para të MKP-së (Hood, 1990).

Nga një perspektivë optimiste, duhet pritur që kjo konkurrencë e shtuar në sigurimin e shërbimeve publike të çojë në një përdorim më efikas të parave publike (Alonso, Clifton, & Díaz - Fuentes, 2015). Megjithatë, nga një këndvështrim më pesimist, madje edhe ithtarët e konkurrencës pranojnë se ofron stimuj për ofruesit privatë dhe ata publikë që të përfshihen në mashtrim (Osborne & Gaebler, 1992). Për më tepër, mund të ketë një shkëmbim me cilësi të kostos (Hart et al., 1997). Meqenëse është më e lehtë për të matur kostot sesa cilësinë në shërbimet publike, ofruesit privatë kanë një nxitje për të ulur, ose për të "hije" cilësinë e shërbimeve, të paktën në një minimum.

Si përmbledhje, ekzistojnë parashikime të kundërta teorike në lidhje me futjen e konkurrencës në ofrimin e shërbimeve publike. Nga njëra anë, apostujt e NPM theksojnë efektet e rritjes së efikasitetit të krijimit të një tregu ndërmjet ofruesve publikë dhe privatë sepse jep stimuj me fuqi të lartë - në kontrast me stimujt me fuqi të ulët të monopolit të mëparshëm në pronësi publike. Nga ana tjetër, ka arsye teorike për të qenë skeptik në lidhje me efektet e dobishme të konkurrencës, sepse nxitja për të ulur kostot mund të përkthehet gjithashtu në një nxitje për të ulur cilësinë e shërbimeve midis ofruesve të ndryshëm. Megjithatë, përkundër këtyre argumenteve të kundërta, disa studime empirike kanë trajtuar efektet e tregtimit të shërbimeve publike.

2.5.A është i përshtatshëm menaxhimi i ri publik për vendet në zhvillim

Pasi të kemi shqyrtuar provat në lidhje me marrjen në administrim të ri publik në vendet në zhvillim, tani mund ta kthejmë vëmendjen në çështjen e përshtatshmërisë së saj. Në pamje të parë shkalla e dështimit të reformave të menaxhimit të ri publik mund të duket e mjaftueshme për të na çuar në një përfundim negativ. Por do të ishte gabim të shikohej në menaxhim të ri publik në izolim.

Reforma administrative gjithmonë ka pasur një shkallë të lartë dështimi, si në vendet e zhvilluara ashtu edhe në vendet në zhvillim (Caiden 1991; Kiggundu 1998). Pra, nëse dikush argumenton se reformat e menaxhimit të ri publik janë të papërshtatshme për vendet në zhvillim në bazë të të dhënave të tyre të dobëta të zbatimit, mund të thuhet e njëjta gjë për çdo lloj reforme administrative. Testi i vërtetë i përshtatshmërisë së menaxhimit të ri publik nuk është në fazën dalëse të reformës (implementimi, ku shumica e reformave dështojnë aktualisht), por në atë të rezultateve (rezultatet përfundimtare të ndryshimeve të zbatuara me sukses). Me fjalë të tjera, edhe nëse do të gjendeshin disa mjete për të kapërcyer pengesën e zbatimit, edhe nëse do të ishte e mundur të sigurohej që ndryshimet të mos bllokohen ose të mbahen kozmetike, a do të jepnin iniciativat e stilit të menaxhimit publik përfitimet e tyre të pritshme në një mjedis të një vendi në zhvillim?

Apo nuk do të bënin ata, mbase edhe duke gjeneruar rezultate të çoroditura. Duke folur gjerësisht, ne mund të identifikojmë tre argumente të ndërlidhura përgjatë linjave të tilla. Le t'i shohim ato në rend. Argumenti i parë mund të etiketohet teza e 'fazave të zhvillimit', një variant. Mungesa e

ekspertizës dhe mosbesueshmëria e sistemeve të informacionit në vendet në zhvillim, kështu që ky argument vazhdon, do të thotë se nuk është e vlefshme të zhvillohen struktura komplekse siç janë tregjet e brendshme ose sisteme të sofistikuara të monitorimit të performancës. Mekanizmat e tillë do të ishin jo të besueshëm në rastin më të mirë, të pa funksionueshëm në rastin më të keq. Përkundrazi, vendet në zhvillim duhet të përqendrohen në krijimin e mekanizmave më efektivë të kontrollit qendror mbi funksione të tilla si personeli ose financa, sepse ky është pararendësi i çdo delegacioni eventual (Holmes 1992; Nunberg 1995). Ky argument mbështetet në të dhënat historike të vendeve të zhvilluara.

2.6.Administrata Publike dhe Menaxhimi i Ri Publik: Diferenca dhe Marrëdhënia

Zhvendosja e paradigmës nga administrata publike në menaxhim të ri publik përfshin një lëvizje në koordinatat themelore të dizajnit të organizatave të sektorit publik që bëhen më pak dalluese nga sektori privat dhe shkallën e pushtetit diskrecional (veçanërisht mbi stafin, kontratat dhe paratë) që gëzon publiku menaxherët janë rritur, pasi rregullat procedurale që burojnë nga qendra janë të relaksuara. Rivendosja e buxheteve të qeverisë është transparente në terma kontabël, me kostot që i atribuohen rezultateve jo inputeve, dhe rezultateve të matura nga treguesit sasiorë të performancës. Organizatat e sektorit publik duhet të shihen si një zinxhir i marrëdhënieve kryesore me agjent me besim të ulët (në vend të atyre të besuar ose të besuar-përfitues) dhe një rrjet i kontratave që lidhin stimuj me performancën. Qeveria ndan funksionet e ndashme në forma kuazi-kontraktuale ose pothuajse në treg, veçanërisht duke prezantuar dallimet e blerësit / ofruesit; hap rolet e ofruesve për konkurrencën midis agjencive ose ndërmjet agjencive publike, firmave dhe organeve jo-fitimprurëse; dhe dekoncentron rolet e ofruesit në agjencinë me madhësi minimale të mundshme, duke u lejuar përdoruesve më shumë hapësirë për 'dalje' nga një ofrues te tjetri, në vend se të mbështeten në opsionet 'zë' për të ndikuar se si ndikon ofrimi i shërbimit publik tek ata (Dunleavy dhe Hood, 1994).

Administrata publike është organizimi dhe menaxhimi i nënpunësve të institucioneve publike dhe materialeve për të arritur qëllimin e qeverisë. Ideja kryesore është veprimi racional bashkëpunues. Ka të bëjë me udhëheqjen e punëve publike, menaxhimin e biznesit të publikut dhe zbatimin e politikave publike. Menaxhimi i programeve publike njihet si administratë publike. Është mjete i përkthimit të politikës në realitet që qytetarët e shohin çdo ditë. Sipas Gerald E. Caiden (1982),

“Administrata publike i referohet zbatimit të deklarimeve të bëra nga autoritetet publike të njohura, organizimit të makinerive të zbatimit për të siguruar konformitetin publik dhe marrëdhëniet midis publikut dhe zyrtarëve publikë të caktuar për interesa të mëtejshëm kolektivë. Ai përfshin organizimi i çështjeve publike, qëllimet shoqërore dhe vendimmarrja kolektive, menaxhimi i institucioneve publike, zyrave publike dhe pasurisë publike, dhe administrimi i publikut nga zyrtarët, duke mbuluar qëndrimet dhe sjelljen, si dhe veprimet”.

Tabela 2: Administrata Publike vs Menaxhimi i Ri Publik (Araujo, 2001)

Nr.	Elementet	Menaxhimi i ri publik	Administrata Publike Tradicionale
1	Organizata qeveritare	Prishja e strukturave tradicionale në njësi pothuajse autonome	Shërbimet e ofruara mbi një bazë uniforme që veprojnë si një njësi e vetme e grumbulluar
2	Kontrolli i organizatave publike	Menaxhim profesional praktik me deklaratë të qartë të qëllimeve dhe matës të performancës	Kontrolli nga selia përmes hierarkisë së mbikëqyrjes së pandërprerë dhe kontrolleve dhe ekuilibrave
3	Kontrolli i masave të daljes	Rezultatet e stresit dhe kontrolli i rezultateve sesa procedurat	Kontrolli i inputeve dhe procedurave
4	Praktikat e menaxhimit	Përdorimi i stilit të menaxhimit të sektorit privat	Procedurat standarde të vendosura gjatë gjithë shërbimit
5	Disiplina në përdorimin e burimeve	Kontrolloni kërkesën për burime dhe ‘bëni më shumë me më pak’	Procesi i rregullt ligjor dhe të drejtat politike

Menaxhimi i Ri Publik (NPM) është krejtësisht i ndryshëm në shumë mënyra nga administrata publike tradicionale. Administrata tradicionale publike në të gjithë botën nuk arriti të merrte njohuri për disa forca jetësore mjedisore, përkundër tërheqjes së saj të jashtëzakonshme. Prandaj, NPM doli si përgjigje ndaj një numri të forcave mjedisore me të cilat qeveritë kudo janë përballur në njëzet vitet e fundit (Sarker dhe Pathak 2000: 57). Së pari, sektorët e mëdhenj dhe të shtrenjtë publik bëjnë presione për të shkurtuar programet dhe / ose rritur efikasitetin. Së dyti, ka pasur risi

masive teknologjike gjatë viteve, veçanërisht, zhvillimi i teknologjisë së informacionit. Së treti, globalizimi i ekonomisë me konkurrencën në rritje është bërë rendi i ditës. Së katërti, është bërë e pashmangshme për të liberalizuar sektorin ekonomik pas ngarkesës së rëndë që i është ngarkuar skedarit kombëtar si rezultat i keqmenaxhimit, korrupsionit, joefikasitetit në menaxhimin e burimeve, përplasjeve burokratike etj.

Më e rëndësishmja, rritja e efikasitetit në menaxhimin e burimeve pritet gjithashtu pasi recesioni ekonomik dhe konkurrenca thjesht e kërkojnë atë. Së pesti, në botën konkurruese, njerëzit po kërkojnë mallra dhe shërbime cilësore. Ata tani dëshirojnë të krahasojnë shërbimet e të gjitha organizatave (Borins, 1995; Minogue et al. 1998; Hughes, 2003).

2.7.Parimet e Menaxhimit të Ri Publik

Menaxhimi i Ri Publik (NPM) është paradigma më dominuese në disiplinën e administratës publike (Arora 2003). Krijon një imazh të mbushur me një qeveri minimale, deburokratizim, decentralizim, orientim në treg të shërbimit publik, kontraktim, privatizim, menaxhim të performancës, etj. Këto karakteristika tregojnë një kontrast të dukshëm me modelin tradicional të administratës, i cili mishëron një rol dominant të qeveria në ofrimin e shërbimeve, strukturën hierarkike të organizimit, centralizimin etj. I mbështetur në zgjedhje racionale dhe zgjedhje publike dhe që përmban elemente të menaxhimit të cilësisë totale (TQM), Menaxhimi i Ri Publik (NPM) kërkon të ofrojë mekanizëm më efikas për shpërndarjen e mallrave dhe shërbimeve dhe për ngritjen e niveleve të performancës qeveritare

Tabela 3: Doktrina e Menaxhimit të Ri Publik (Hood, 1994)

Nr.	Doktrina	Kuptimi	Justifikim
1	Menaxhimi profesional praktik i organizatës publike	Menaxherë të dukshëm në krye të organizatës, të lirë për tu menaxhuar duke përdorur fuqinë diskrete.	Përgjegjësia kërkon caktimin e qartë të përgjegjësisë, jo shpërndarjen e pushtetit.
2	Standardet dhe masat e qarta të performancës	Qëllimet dhe synimet e përcaktuara dhe të matshme si tregues të suksesit	Përgjegjësia do të thotë qëllime të shprehura qartë; efikasiteti kërkon një 'vështrim të vështirë' të objektivave.

3	Theks më i madh në kontrollet e rezultateve	Alokimi dhe shpërblimet e burimeve janë të lidhura me performancën	Nevoja për t'u stresuar më parë për rezultatet sesa procedurat.
4	Kalimi në zbërthimin e njërive në sektorin publik	Ndani sektorin publik në njësi të korporatuara të veprimtarisë, të organizuara nga produkte, me buxhete të shpërndara. Njësitë që kanë të bëjnë me njëra-tjetrën.	Bëni njësitë të menaxhueshme; ndarjen e provizioneve dhe prodhimit, përdorimin e kontratave ose ekskluzivitetet brenda si dhe jashtë sektorit publik.
5	Kalimi në konkurrencë më të madhe në sektorin publik	Kalimi në kontrata afatgjata dhe procedurat e tenderimit publik; prezantimi i disiplinave të tregut në sektorin publik.	Rivaliteti përmes konkurrencës si çelësi i kostove më të ulta dhe standardeve më të mira.
6	Stresi në stilet e praktikës së menaxhimit të sektorit privat	Largohuni nga etika tradicionale e shërbimit publik në pagesa më fleksibile, punësime, rregulla, etj.	Nevoja për të aplikuar mjete të 'provuara' të menaxhimit të sektorit privat në sektorin publik.
7	Stresi në disiplinën dhe ekonominë më të madhe në përdorimin e burimeve të sektorit publik	Ulja e kostove direkte, ngritja e disiplinës së punës, kufizimi i kostove të pajtueshmërisë për biznesin.	Nevoja për të kontrolluar kërkesat e burimeve të sektorit publik dhe për të bërë më shumë me më pak.

Falconer (1997) ofron një përmbledhje të këtyre karakteristikave qendrore. Njerëzit, përgjegjës për ofrimin e shërbimeve publike, duhet të jenë menaxherë proaktivë sesa administratorë reaktivë. Menaxheri modern publik duhet të ketë diskrecion në vendimmarrje brenda fushës së tij të veçantë të përgjegjësisë. Ndryshe nga administratori publik tradicional, i cili vepronte në përputhje me rregullat dhe rregulloret e përcaktuara dhe që zbatoi politikën e qeverisë me pak ose aspak diskrecion dhe pa asnjë përgjegjësi të drejtpërdrejtë, menaxheri publik është një individ shumë më aktiv, me autorizimin e vendimmarrjes, dhe përgjegjësia për, shërbimin publik që ai ose ajo ofron. Kjo quhet “Menaxhim profesional praktik”. Nën menaxhimin e ri publik, menaxhimi qëndron në thelbin e veprimtarisë së sektorit publik, dhe menaxherët profesionistë shihen si çelësi për përmirësimin e performancës së sektorit publik. Menaxhimi publik mishëron besimin e rëndësishëm që organizatat e sektorit publik duhet t'i nënshtrohen gjithnjë e më shumë “masave rigorozë të performances”. Kjo do të thotë që këto organizata duhet t'i kushtojnë më shumë vëmendje asaj që po bëjnë (d.m.th. objektive). Nënshtrimi i menaxherëve publikë në vlerësimin

e performancës prezanton mekanizmat disiplinorë të cilët detyrojnë organet e sektorit publik të përqendrohen në përgjegjësitë e tyre specifike dhe t'i kryejnë ato detyra në mënyrë efikase dhe efektive.

Rekomandimi i “stileve të menaxhimit të sektorit privat” është që efikasiteti i ofrimit të shërbimeve publike të rritet kur një agjenci e sektorit publik kryen punët e saj në përputhje me parimet e biznesit. Një temë e rëndësishme brenda menaxhimit publik është që sektori publik duhet të kërkojë, për aq sa është e mundur, të sillet në një mënyrë më të ngjashme me biznesin (d.m.th. më shumë si sektori privat). Prandaj, agjencitë e shërbimit publik duhet të miratojnë struktura shpërblimi për punonjësit e tyre, ashtu si ato në sektorin privat, duke përfshirë mekanizma të tillë si pagesa në lidhje me performancën dhe praktika më fleksibël të punës.

Mbështetja e këtyre rekomandimeve të ndryshme është kërkesa e rëndësishme që agjencitë e shërbimit publik duhet t'i kushtojnë vëmendje më të madhe mënyrës në të cilën ata përdorin burimet financiare dhe njerëzore në dispozicion të tyre. Theksi në menaxhimin e ri publik është shumë në uljen e kostos së ofrimit të shërbimit publik, ndërsa, në të njëjtën kohë, rritjen e cilësisë së tij (d.m.th. duke bërë më shumë me më pak). Osborne dhe Gaebler (1993) identifikuan dhjetë parime që përfaqësojnë një përkufizim operativ të MKP.

Së pari, qeveria ka një përgjegjësi të drejtë ofrimin e shërbimeve publike në adresimin e çështjeve publike. Si e tillë, pasqyron një nocion që qeveria nuk ka pse të bëjë diçka në mënyrë që të jetë përgjegjëse për ofrimin e këtij shërbimi publik. Së dyti, qeveria duhet të jetë "në pronësi të komunitetit" dhe se roli i qeverisë është të fuqizojë qytetarët dhe komunitetet për të ushtruar vetëqeverisje. Ky nocion qëndron në kontrast me nocionin se qytetarët janë thjesht marrës të shërbimeve publike dhe nuk kanë pse të angazhohen në mënyrë aktive në procesin e vendosjes se si do të dukeshin ato shërbime. Në të vërtetë, qytetari thjesht duhet të dijë se po merrte të njëjtin shërbim si ai që u jepej qytetarëve të tjerë ose marrësve, në mënyrë të tillë që të mos tregohet trajtim preferencial (Miller dhe Dunn, 2006). Së treti, konkurrenca shihet si e natyrshme e mirë, e cila, përmes saj, mund të shfaqen idetë më të mira dhe ofrimi më efikas i shërbimeve. Konkurrenca mund t'i shtyjë qytetarët dhe marrësit e sapo fuqizuar të krijojnë mënyra të reja dhe më të mira për sigurimin e të mirave publike për vete dhe bashkëqytetarët e tyre.

Së katërtri, shumë shpesh, rezultatet e operacioneve qeveritare ishin zbatimi i rregullave që mund ose nuk kanë qenë të rëndësishëm për raste të veçanta. Duhet të jenë qëllimet për të cilat krijohen agjenci që drejtojnë aktivitetet e asaj agjencie, jo rregullat që janë ndërtuar rreth asaj agjencie. Së pesti, agjencitë publike duhet të gjykohen mbi rezultatet që ato gjenerojnë. Proceset organizative si cikli buxhetor duhet të drejtohen duke vlerësuar koston dhe përfitimet e rezultateve të njësive dhe jo në alokimin e inputeve (stafit, hapësirës, burimeve) midis atyre njësive. Së gjashti, nocioni klient është i bazuar në vlerën e zgjedhjes. Konsumatorët duhet të kenë të drejtën të zgjedhin midis qasjeve konkurruese dhe të diferencuara që mund të merren për të ofruar ndonjë të mirë të veçantë publike. Së shtati, burokracitë fitojnë alokimin e tyre të burimeve duke demonstruar vlerën në terma të së mirës publike që do të gjenerohet nga investimi që zyrtarët e zgjedhur do të bënin në një agjenci të caktuar. Kjo perspektivë ka që njësitë në një agjenci të konkurrojnë me njëra-tjetrën duke u shitur zyrtarëve të zgjedhur një të mirë publike më të madhe se ajo e ofruar nga agjencitë e tjera.

Parimi i tetë lidhet me dëshirën e orientimit të agjencive publike drejt parandalimit dhe jo shërimit të problemeve publike. Megjithëse ky parim i veçantë është parë si një kritikë e burokracisë është e përgjithshme, nuk është qëllimi ynë të argumentojmë që organizatat parashikuese janë natyrshëm të lidhura me NPM. Parimi i nëntë ka të bëjë me maksimizimin e pjesëmarrjes së numrit më të gjerë të mundshëm të njerëzve dhe institucioneve në procesin e vendimmarrjes. Në këtë kuptim, është anti-hierarki dhe anti-burokratike. Alsoshtë gjithashtu anti-uniformiteti në atë që mënyra e ofrimit të një shërbimi të veçantë publik është një funksion i komunitetit lokal të pjesëmarrësve të cilët vendosin se si do të ofrohet ai shërbim. Parimi i dhjetë lidhet me përdorimin e forcave të tregut dhe përdorimin e strategjive të bazuara në treg në shpërndarjen e të mirave publike. Supozon se nuk ka një mënyrë për të ofruar një të mirë publike dhe një shumëllojshmëri e gjerë e mekanizmave të shpërndarjes janë të mundshme.

Megjithëse modeli NPM ka disa mishërime të tilla si menaxherizmi (Pollitt, 1990), menaxhim i ri publik (Hood, 1991), administrata publike e bazuar në treg dhe qeveria sipërmarrëse (Osborne & Gaebler, 1993), premisat themelore janë të njëjta. Ai përfaqëson një ndryshim të madh nga administrata publike konvencionale në mënyra të ndryshme. Për shembull, Lan dhe Rosenbloom vërejnë se qëllimi kryesor i qasjes së administratës publike të bazuar në treg është që administrata publike mund të arrijë kërkimin e saj historik për efikasitet dhe reagim ndaj publikut përmes

praktikave konkurruese të ngjashme me tregun. Osborne dhe Gaebler (1993) madje bënë thirrje për një zhvendosje kulturore larg qeverisë burokratike drejt një qeverie sipërmarrëse pasi ajo është konkurruese dhe e drejtuar nga konsumatori.

Sektori privat konsiderohet të jetë më efikas, dhe nga duke imituar sektorin privat - administrata publike mund të bëhet më efikase në alokimin dhe përdorimin e burimeve të saj. Kjo konsiderohet e mundur për aq sa ndryshimi midis sferës private dhe asaj publike nuk shihet si pengesë. Dy konceptet kryesore të NPM janë tregu dhe menaxhimi. Tregu do të thotë konkurrencë dhe shihet si autostrada për në paradysë. Konkurrenca i detyron kompanitë private të kërkojnë vazhdimisht për produkte dhe shërbime më të mira sepse nëse nuk përmirësohen, ndërmarrjet e tjera do të marrin përsipër dhe ato nuk do të mbijetojnë. Sektori publik nuk është i ekspozuar ndaj konkurrencës. Sipas doktrinave të NPM-së, organizatat e sektorit publik janë në një situatë monopoli dhe prandaj nuk kanë nxitje të ngjashme për përmirësime të vazhdueshme. Meqenëse nuk ka presion konkurrues për efektivitetin e kostos dhe përmirësimet e produktivitetit, alokimi i burimeve në administratën publike do të jetë nën-optimal. Menaxhimi tjetër i konceptit kryesor i referohet një aktiviteti të veçantë dhe të veçantë që bashkon planet, njerëzit dhe teknologjinë për të arritur rezultatet e dëshiruara (Pollitt, 1998).

Hays dhe Kearney zbuluan se shumica e studimeve mbi NPM kishin përmendur pesë parime thelbësore të NPM dhe kështu arritën në përfundimin se ato përfaqësojnë filozofinë më të rëndësishme të disiplinës: (1) zvogëlimi i madhësisë dhe fushës së qeverisjes; (2) menaxherizmi - përdorimi i protokolleve të biznesit në qeveri; (3) decentralizimi - lëvizja e vendimmarrjes më afër marrësve të shërbimit; (4) debokratizimi - ristrukturimi i qeverisë për të theksuar rezultatet sesa proceset; dhe (5) privatizimi - drejtimi i alokimit të mallrave dhe shërbimeve qeveritare për firmat e jashtme (Hughes, 2003).

Të gjitha këto parime janë të lidhura reciprokisht, duke u mbështetur shumë në teorinë e sektorit privat dhe në filozofinë e biznesit, por synojnë minimizimin e madhësisë dhe fushëveprimit të aktiviteteve qeveritare. Të integruar me ide të rrënjosura në ekonominë politike, ato tani janë aplikuar në institucionet e sektorit publik. Prandaj, qeveritë që janë larg nga të qenit biznes i thjeshtë janë inkurajuar të menaxhojnë dhe drejtojnë veten e tyre si biznese. Një përkufizim integruar për MKP-në që mbështetet në punët e mëparshme do të argumentonte që MKP-ja

përfaqëson “një qasje në administratën publike që përdor njohuri dhe përvojat e marra në menaxhimin e biznesit dhe disiplina të tjera për të përmirësuar efikasitetin, efektivitetin dhe performancën e përgjithshme të shërbimeve publike në burokracitë modern.” (Vigoda 2003).

2.8.Kritikat e Menaxhimit të Ri Publik

Kritika serioze e reformave të menaxhimit publik, veçanërisht ato të menaxhimit të ri publik, është se ato janë kundër rregullave të demokracisë. Është argumentuar nga disa që demokracia kërkon burokraci. Demokracia kërkon sundimin e ligjit, rregullimin e sanksionuar ligjërisht të tregjeve, ruajtjen e barazisë dhe burokracitë kompetente që i nënshtrohen kontrollit nga statuti dhe nga institucionet gjyqësore. Ëëber e pa një sistem të sundimit burokratik në shtetin modern si të pashmangshëm. Burokracia dhe demokracia shkojnë së bashku dhe të largoheni nga burokracia do të thotë të dëshironi të krijoni një sistem të ri qeverisjeje krejtësisht. Ky është një pretendim i madh. Mund të pretendohet se ka një reduktim endemik të përgjegjësisë politike, pra në llogaridhënien demokratike, pasi menaxherët publikë janë vetë të përgjegjshëm për rezultatet, duke lejuar kështu politikanët të shmangin përgjegjësinë.

Reformat e sektorit publik mund të zvogëlojnë përgjegjësinë politike; nëse menaxheri do të jetë më i përgjegjshëm, atëherë politikani është aksiomatik të jetë më pak i përgjegjshëm dhe përgjegjësia publike mund të ulet përmes kontraktimit ose mënyrave të tjera në të cilat një funksion jepet nga sektori privat, kështu që nuk ka më përfshirje të qeverisë. Mund të argumentohet se rezultatet nuk janë të shpërndara në mënyrë të barabartë, se konsideratat e barazisë janë shumë pak shqetësuese në procesin e reformës. Do të duhet të provohet se 'përgjegjshmëria, barazia, përfaqësimi dhe sundimi i ligjit' vlerësohen më pak sesa nën burokracinë tradicionale. Mund të argumentohet se gjithçka që është hedhur përpara është duke u përqendruar më shumë në mënyrën se si po shpenzohen paratë dhe duke u siguruar që të arrihen rezultatet e dëshiruara. Për më tepër nuk do të kishte asnjë arsye që programet që synojnë të jenë më të barabartë nuk do të ishin në gjendje të menaxhohen nga parimet e NPM-së. Me fjalë të tjera, mbase është programi sesa administrimi i tij që përparon në rezultate të drejta. Ka një reduktim në shkallë dhe fushëveprim nga qeveria. Ndërsa mund të pretendohet se shkurtimet në qeveri vijnë nga kërkesat demokratike për taksim më të ulët, është e mundur që shkalla dhe shtrirja më e madhe e qeverisë të rezultojë nga kërkesat politike siç shprehen me mjete demokratike. Mund të konsiderohet si jodemokratike

nëse fusha e politikës - nga një përkufizim standard, arti i së mundshmes - reduktohet në zona më të ngushta të lejuara të ligjërit (Hughes, 2003)

Reformat e menaxhimit publik në përgjithësi kanë synuar zvogëlimin e madhësisë së qeverisë, por nuk ka prova reale se kjo ishte si përgjigje e presionit demokratik. Kishte një ndikim të vogël politik që rezultoi nga të ashtuquajturat revolta të taksave në vitet 1970 dhe 1980, por nuk ishte thelbësor dhe mjaft jetëshkurtër. Është rasti që qeveritë u rritën si përgjigje ndaj asaj që kërkonte qytetari. Në masën që reformuesit e menaxhimit publik zvogëlojnë qeverinë pavarësisht nga opinionin publik, ata mund të shihen se po sillen në një mënyrë jodemokratike. Për shembull, nuk kishte asnjë lëvizje popullore kundër ndërmarrjes publike. Përkundrazi, ekzistonte një argument teorik i nxjerrë nga ekonomia neoklasike dhe nga kjo ndiqte privatizimi i përhapur i ndërmarrjeve publike, në shumë vende kundër opinionit publik. Përveç kësaj, fusha qeveritare mund të zvogëlohet duke kufizuar gamën e lejuar të veprimtarisë për politikë dhe veprim politik vetëm në ato gjëra për të cilat teoria aktuale lejon të bëhen argumente. Do të ishte e vështirë që një qeveri të deklarojë se dëshiron të rrisë shumë shpenzimet publike, të rrisë punësimin publik dhe të shtetëzojë disa industri të rëndësishme. Kjo do të thotë se diapazoni i diskutimit të lejueshëm nuk lejon që të gjitha mundësitë të përdoren; politika është zvogëluar, prandaj demokracia është zvogëluar. Mund të argumentohet se disa nga ndryshimet kryesore do të përmirësonin funksionimin e demokracisë, nëse do të kryheshin plotësisht. OECD argumenton “Reformat e menaxhimit publik nuk janë përgjegjëse për ndonjë problem të deficitit demokratik, përkundrazi ato janë pjesë e zgjidhjes”. Duhet të ketë më shumë transparencë, përmirësim të rolit të politikanëve të zgjedhur, ndërsa përqendrimi në cilësinë e shërbimeve dhe konsultimet rrisin mundësitë për përfshirjen e publikut. Alsoshtë gjithashtu e mundur që reformat e menaxhimit publik u drejtuan, në disa vende, nga një dëshirë për demokraci më të madhe (Hughes, 2003).

3. DEKLARIMI I PROBLEMIT

Ky hulumtim ka për qëllim të deklarojë problemet të cilat i hasin qytetarët e komunës së Prishtinës gjatë kryerjes së punëve në administratën publike të kësaj komune. Kam dashur që përmes hulumtimit të gjej se cilët janë faktorët që po ndikojnë që qytetarët tanë të kenë pakënaqësi ndaj administratës publike të kësaj komune.

Administrata publike nuk duhet të shihet vetëm si strukturë ku zbatohen ligjet, por edhe si strukturë nga ku formulohen dhe propozohen politika për vendimmarrësit. Prandaj, një administratë publike profesionale dhe efektive mundëson një zbatim të mirë të politikave (policy execution), por edhe një mekanizëm ku formulohen propozime për politika dhe programe për vendimmarrësit (policy formulation). Në anën tjetër synimi ka qenë të identifikohen edhe problemet apo përparësitë që sjell menaxhimi i ri publik në administratën publike

4. METODOLOGJIA

Një faktor kyç në hulumtim është metoda. Ajo është lidhja midis teorisë, qëllimit dhe përcaktimit të problemit të kërkimit nga njëra anë dhe rezultateve nga ana tjetër. Prandaj, një kuptim i ndërsjellë i bazave të metodave dhe teknikave të ndryshme është një kusht i domosdoshëm për të mbështetur kërkimin. Në këtë kapitull është diskutuar për metodologjinë hulumtuese dhe metodat që janë përdorur në të. Rezultati i mundshëm që fitohet gjatë një hulumtimi varet nga metodat, të cilat përdoren gjatë atij hulumtimi. Gjatë kryerjes së hulumtimit është shumë me rëndësi që të zgjidhet hulumtimi i saktë.

Metoda e studimeve të rastit bën pjesë në metodat operative, konceptuale, empirike dhe teorike të hulumtimit. Metodologjia është studimi i metodave dhe mënyrave të fitimit të njohurive shkencore. Qëllimi i metodologjisë është që të kuptohet thelbi i njohurive shkencore dhe të vendosen parimet themelore në përvetësimin e saj dhe shqyrtimin kritik. Për hartimin e këtij punimi është përdorur një literaturë e gjerë, e cila konsiston në materiale dhe punime të shumë autorëve të huaj por edhe vendas, në studime me karakter rajonal dhe kombëtar.

Gjatë shkrimit të punimit kam ndjekur këto etapa metodologjike: rishikimin e literaturës, mbledhjen e të dhënave, përpunimin dhe analizën e të dhënave. Kjo metodologji e ndjekur dhe rezultatet e saj më krijuan mundësinë dhe bindjen për të kaluar në fazën më të rëndësishme atë të hartimit të punimit.

4.1.Mostra

Mostra përfaqëson një pjesë të caktuar të popullsisë statistikore, pronat e të cilëve studiojnë për të fituar informacione në lidhje me të gjithë (Webster, 1985). Nëse mostra ka të bëjë me njerëzit mund të përkufizohet si një grup i të anketuarve (njerëzve) të zgjedhur nga një popullsi më e madhe me qëllim të një studimi. Përzgjedhja e mostrës varet nga hulumtuesi dhe tema e hulumtimit. Pra, hulumtuesi ka për qëllim t'i informojë të gjithë lexuesit, se cila nga mostrat është më e përshtatshme për studimin e tij/saj. Është zgjedhje personale nëse studiuesi dëshiron apo nuk dëshiron t'i përgjithësojë të gjitha gjetjet e mostrës së popullatës, të cilën e ka përzgjedhur. Duke qenë të vetëdijshëm për gabimet e mundshme, të cilat rezultojnë nga zgjedhja e mostrës është gjithashtu

shumë e rëndësishme që të prezantohen në studim, sepse duke i paraqitur këto gabime në seksionin e rezultateve studimi do të jetë më i vlefshëm.

Pra, si mostër e hulumtimit tonë kanë qenë qytetarë të Komunës së Prishtinës, më konkretisht tetë dhjetë qytetarë të moshave dhe profesioneve të ndryshme. Përzgjedhja ka ndodhur rastësisht, sepse ne kemi dashur që të kuptojmë se çfarë mendojnë qytetarët e kësaj komune lidhur me menaxhimin e ri publik, sfidat dhe përparësitë që ka ai në punën administrative.

4.2.Instrumenti i hulumtimit

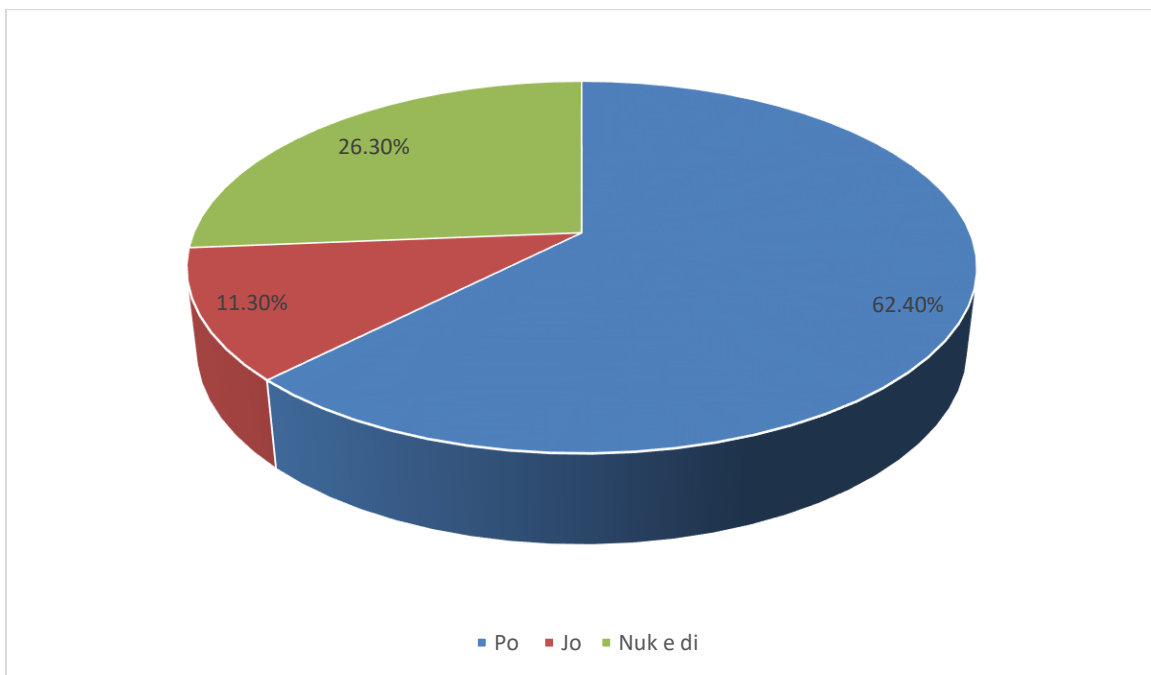
Instrumenti hulumtues është një mjet për mbledhjen e të dhënave. Ato përfshijnë pyetësorët, intervistat, vëzhgimet dhe leximet. Në thelb, hulumtuesi duhet të sigurohet që instrumenti i zgjedhur është i vlefshëm dhe i besueshëm. Vlefshmëria dhe besueshmëria e çdo studimi kërkimor varet në një masë të madhe në përshtatshmërinë e instrumenteve. Çfarëdo procedure që përdorim, në mbledhjen e të dhënave duhet të shqyrtohet në mënyrë kritike, për të kontrolluar shkallën e rezultateve të pritura. Në rastin tonë ne kemi përdorur pyetësorin si instrument të hulumtimit tonë. Pra, pyetësori në total përmban 10 pyetje dhe janë të ndërlidhura me pyetjet hulumtuese dhe hipotezat e parashtruara. Nëpërmjet këtij pyetësori ne kemi grumbulluar të dhëna të mjaftueshme që ndërlidhen me natyrën e temës.

5. REZULTATET

Pyetësi

1. A ka gjetur aplikim menaxhimi i Ri publik në komunën e Prishtinës?

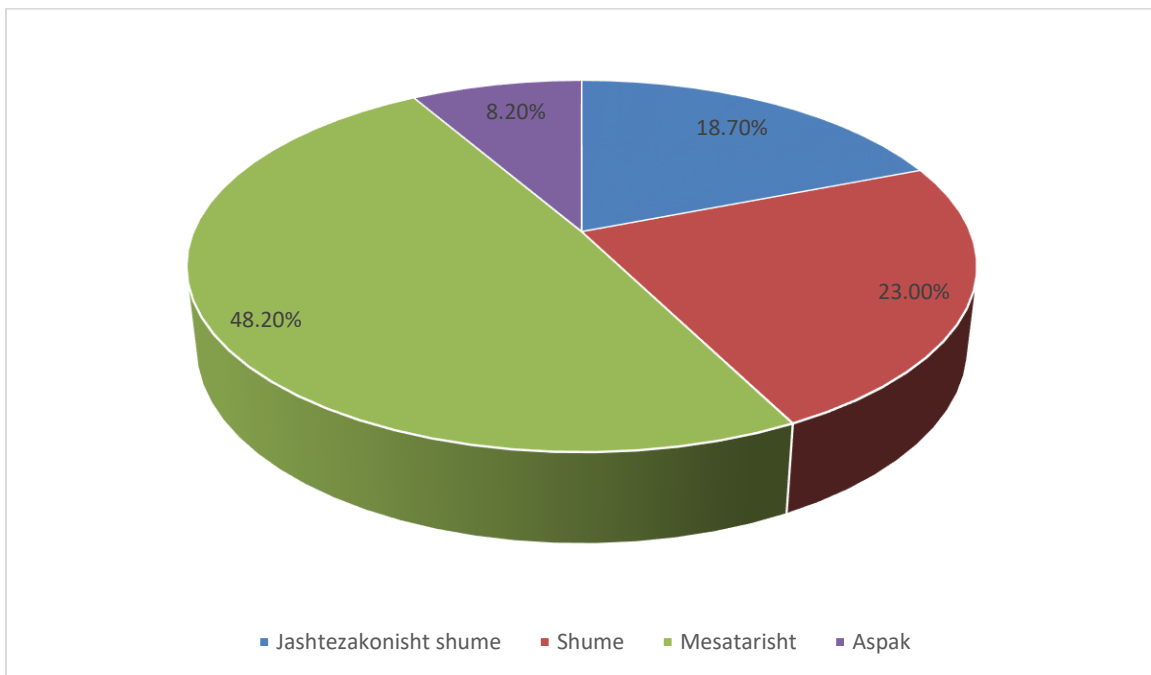
A ka gjetur aplikim menaxhimi i Ri publik në komunën e Prishtinës?	Nr.	%
Po	50	62.4%
Jo	9	11.3%
Nuk e di	21	26.3%

Si pyetje e parë e pyetësorit tonë ka qenë lidhur me atë se a mendojnë qytetarët e komunës së Prishtinës që menaxhimi i ri publik ka gjetur aplikim dhe pergjigjet i kemi paraqitur në grafikonin e mësipërm. 62.4% kanë thënë që mendojnë që ka gjetur aplikim menaxhimi i ri publik, 26.3% kanë thënë që nuk e dijnë, si dhe 11.3% kanë deklaruar që nuk ka gjetur aplikim menaxhimi i ri publik në komunën e Prishtinës.

2. A jeni të kënaqur me performancën e punës së administratës publike?

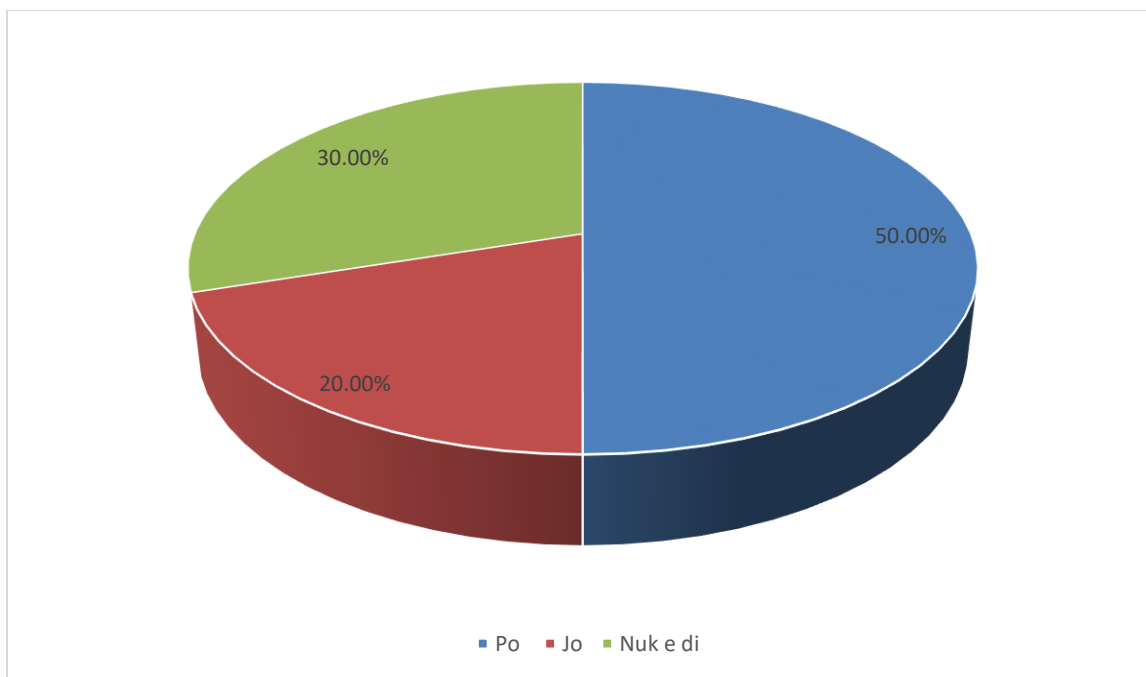
A jeni të kënaqur me performancën e punës së administratës publike?	Nr.	%
Jashtëzakonisht shumë	15	18.7%
Shumë	19	23.0%
Mesatarisht	39	48.2%
Aspak	7	8.2%

Në vazhdim shohim që pyetja e radhës ka qenë të kuptojmë se a janë të kënaqur qytetarët e komunës së Prishtinës me performancën e punës së administratës publike. 48.2% prej të anketuarëve kanë thënë që janë mesatarisht të kënaqur, 23.0% kanë thënë që janë shumë të kënaqur, 18.7% prej tyre kanë thënë që janë jashtëzakonisht shumë të kënaqur, si dhe 8.2% kanë thënë që nuk janë aspak të kënaqur.

3. A mendoni që menaxhimi i ri publik ka sjellur risi në administratën publike në komunën e Prishtinës?

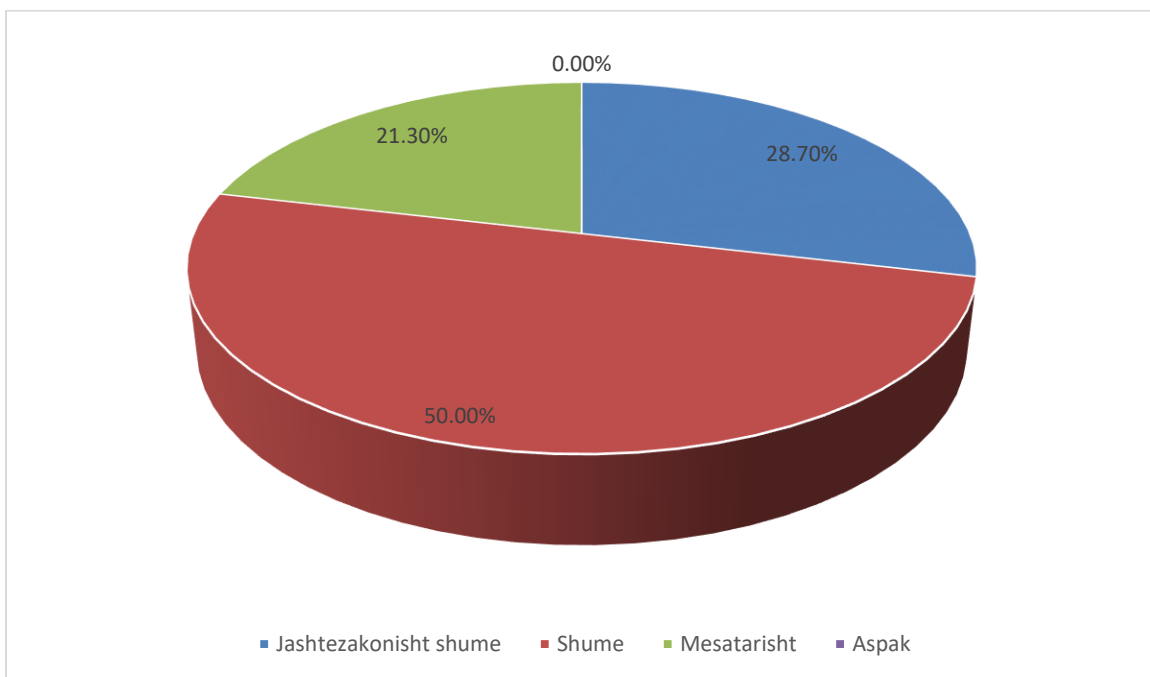
A mendoni që menaxhimi i ri publik ka sjellur risi në administratën publike në komunën e Prishtinës?	Nr.	%
Po	40	50.0%
Jo	16	20.0%
Nuk e di	24	30.0%

Pyetja e radhës ishte se a mendojnë të anketuarit që menaxhimi i ri publik ka sjellur risi në administratën publike në komunën e Prishtinës dhe shohim që 50.0% kanë dhënë përgjigje po, 3.0% kanë thënë që nuk e dijnë, si dhe 20.0% kanë thënë që nuk mendojnë që ky menaxhim ka sjellur risinë administratën publike të komunës së Prishtinës.

4. A ka ndikuar dixhitalizimi në modernizimin e administratës publike?

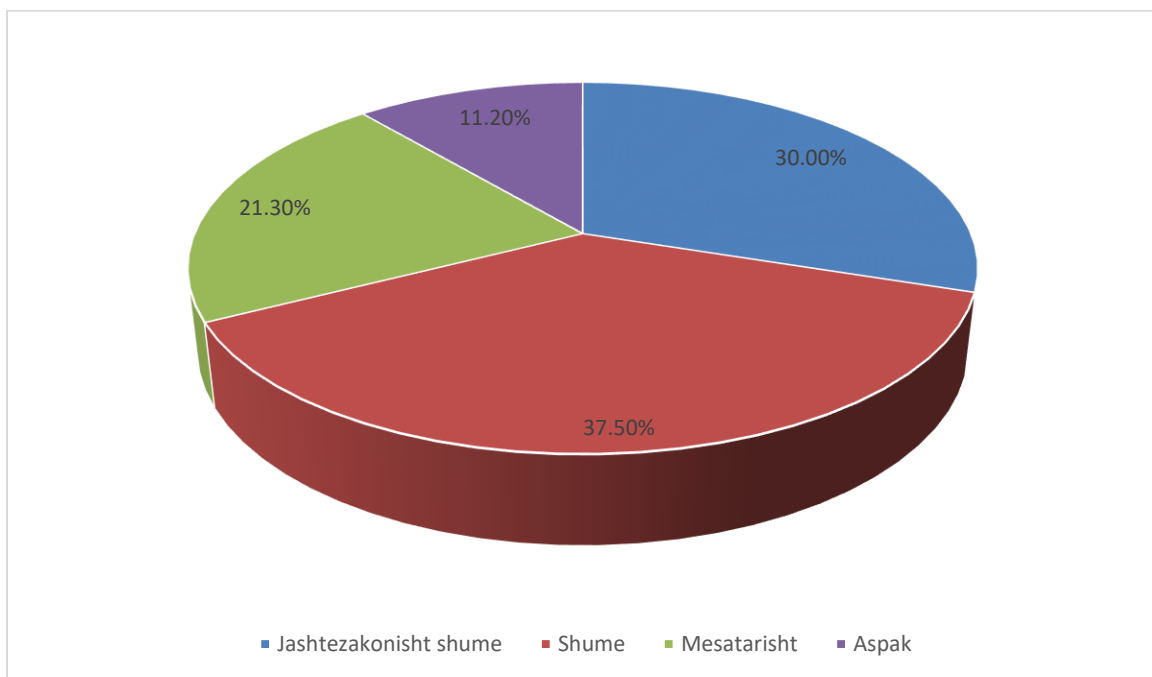
A ka ndikuar dixhitalizimi në modernizimin e administratës publike?	Nr.	%
Jashtëzakonisht shumë	23	28.7%
Shumë	40	50.0%
Mesatarisht	17	21.3%
Aspak	0	0.0%

Në pyetjen se a mendojnë të anketuarit tanë që dixhitalizimi ka ndikuar ose jo në administratën publike e shohim nga përgjigjet e paraqitura në grafikunin e mësipërm. 50.0% prej tyre kanë deklaruar që mendojnë që dixhitalizimi ka ndikuar shumë në modernizimin e administratës publike, 28.7% kanë thënë që ka ndikuar jashtëzakonisht shumë, 21.3 % kanë thënë që mendojnë që ka ndikuar mesatarisht, si dhe nuk kemi pasur përgjigje ku kanë thënë që nuk ka ndikuar aspak.

5. Me menaxhimin e ri publik a janë lehtësuar punët e administratës publike?

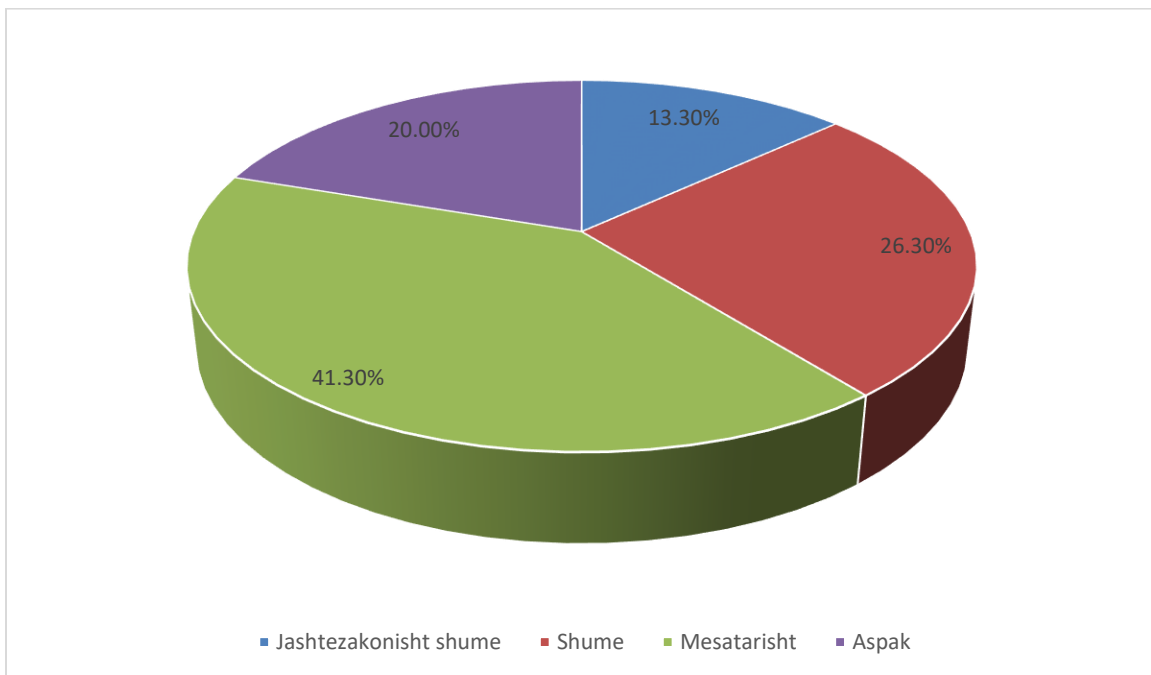
Me menaxhimin e ri publik a janë lehtësuar punët e administratës publike?	Nr.	%
Jashtëzakonisht shumë	24	30.0%
Shumë	30	37.5%
Mesatarisht	17	21.3%
Aspak	9	11.2%

Se a janë lehtësuar punët e administratës publike me futjen në sistem të menaxhimit të ri publik e shohim edhe nga të dhënat që i kemi nxjerrur nga hulumtimi jonë me qytetarët e komunës së Prishtinës. 37.5% e të anketuarëve kanë thënë që janë lehtësuar shumë punët, 30.0% kanë thënë që janë lehtësuar jashtëzakonisht shumë, 21.3% kanë thënë që janë lehtësuar mesatarisht, si dhe 11.2% kanë thënë që menaxhimi i ri publik nuk ka ndikuar aspak në lehtësimin e punëve të administratës publike.

6. A jeni të kënaqur me shërbimet që ofron administrata publike në komunën tuaj?

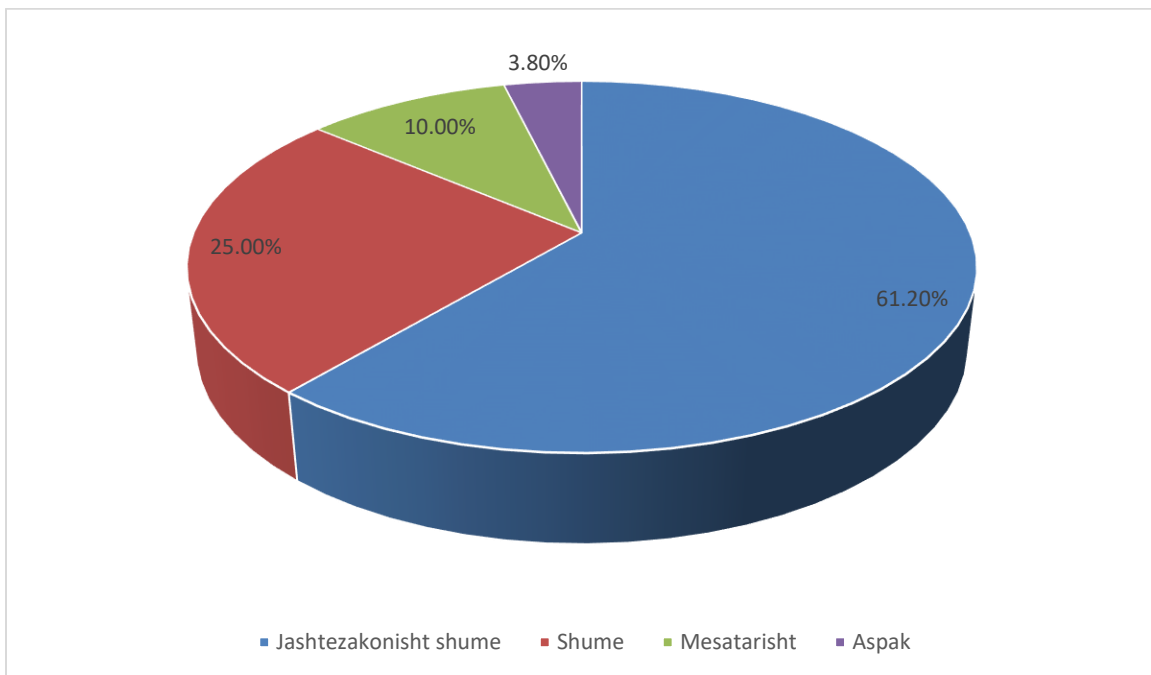
A jeni të kënaqur me shërbimet që ofron administrata publike në komunën tuaj?	Nr.	%
Jashtëzakonisht shumë	10	13.3%
Shumë	21	26.3%
Mesatarisht	33	41.3%
Aspak	16	20.0%

Pyetja e radhës e pyetësorit tonë ka qenë se a janë të kënaqur qytetarët e komunës në fjalë me shërbimet që ofron administrata publike dhe nga përgjigjet e tyre shohim që 41.3% kanë thënë që janë mesatarisht të kënaqur, 26.3% kanë thënë që janë shumë të kënaqur, 20.0% të tjerë kanë thënë që nuk janë aspak të kënaqur, si dhe 13.3% kanë thënë që janë jashtëzakonisht shumë të kënaqur.

7. A mendoni që cilësia e mirë e punës në administratën publike rrit kënaqësinë e banorëve të Prishtinës?

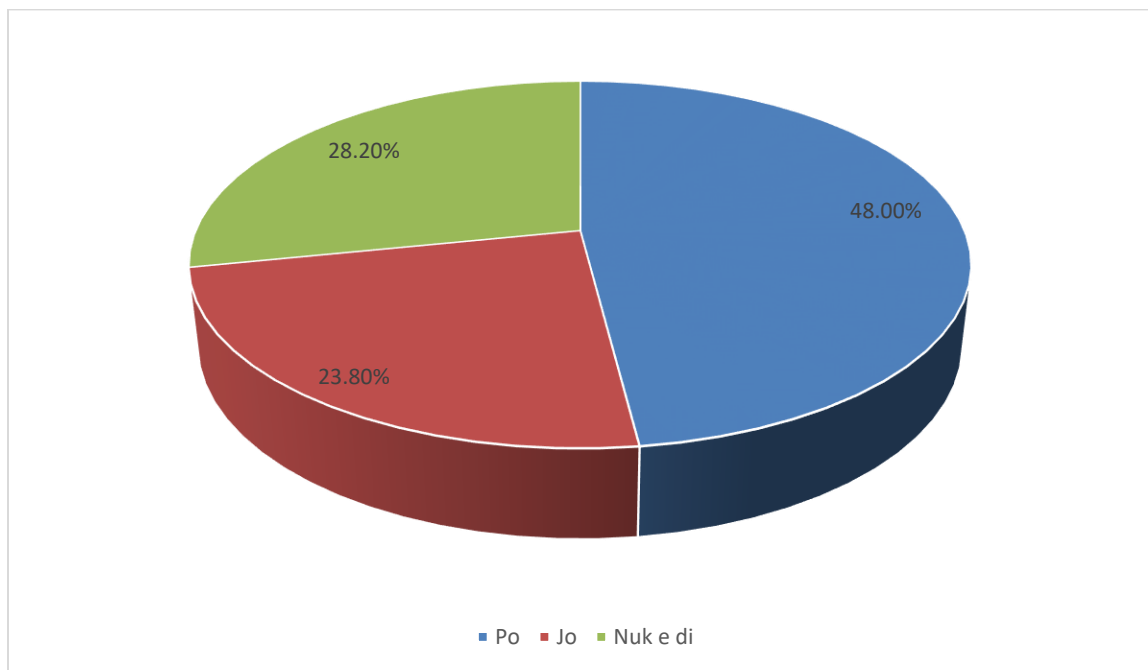
A mendoni që cilësia e mirë e punës në administratën publike rrit kënaqësinë e banorëve të Prishtinës?	Nr.	%
Jashtëzakonisht shumë	49	61.2%
Shumë	20	25.0%
Mesatarisht	8	10.0%
Aspak	3	3.8%

Në pyetjen se a mendojnë qytetarët e komunës së Prishtinës që cilësia e mirë e punës së administratës publike rrit kënaqësinë e tyre shohim që 61.2% kanë thënë që kjo ndikon jashtëzakonisht shumë, 25.0% të tjerë kanë thënë që ndikon shumë cilësia e mirë e punës në rritjen e kënaqësisë së banorëve, 10.0% të tjerë kanë deklaruar që ndikon mesatarisht, si dhe 3.8% kanë thënë që nuk ndikon aspak.

8. Si mendoni a do arrihet që me anë të menaxhimit të ri publik të arrihet të bëhet balancimi në mes të sektorit publik dhe atij privat?

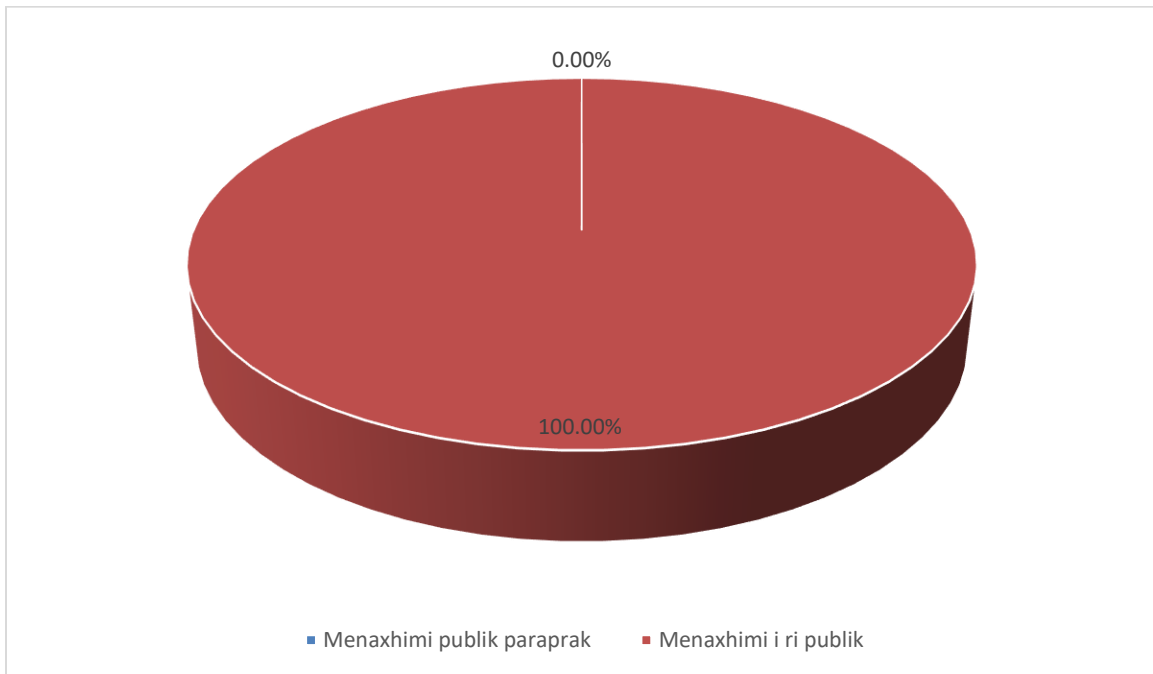
Si mendoni a do arrihet që me anë të menaxhimit të ri publik të arrihet të bëhet balancimi në mes të sektorit publik dhe atij privat?	Nr.	%
Po	38	48.0%
Jo	19	23.8%
Nuk e di	23	28.2%

Se a mendojnë qytetarët e komunës së Prishtinës që me anë të menaxhimit të ri publik të arrihet të bëhet balancimi në mes sektorit privat dhe atij publik e shohim edhe nga pergjigjet e marra. 48.0% kanë thënë që do të arrihet të bëhet një balancim në mes këtyre dy sektorëve, 28.2% kanë thënë që nuk e dijnë, si dhe 23.8% kanë thënë që nuk mendojnë që me anë të menaxhimit të ri publik të arrihet të bëhet një balancim në mes të sektorit publik dhe atij privat.

9. Nëse do mund të zgjedhnit në mes menaxhimit paraprak dhe menaxhimit të ri publik, cilin do ta zgjedhnit?

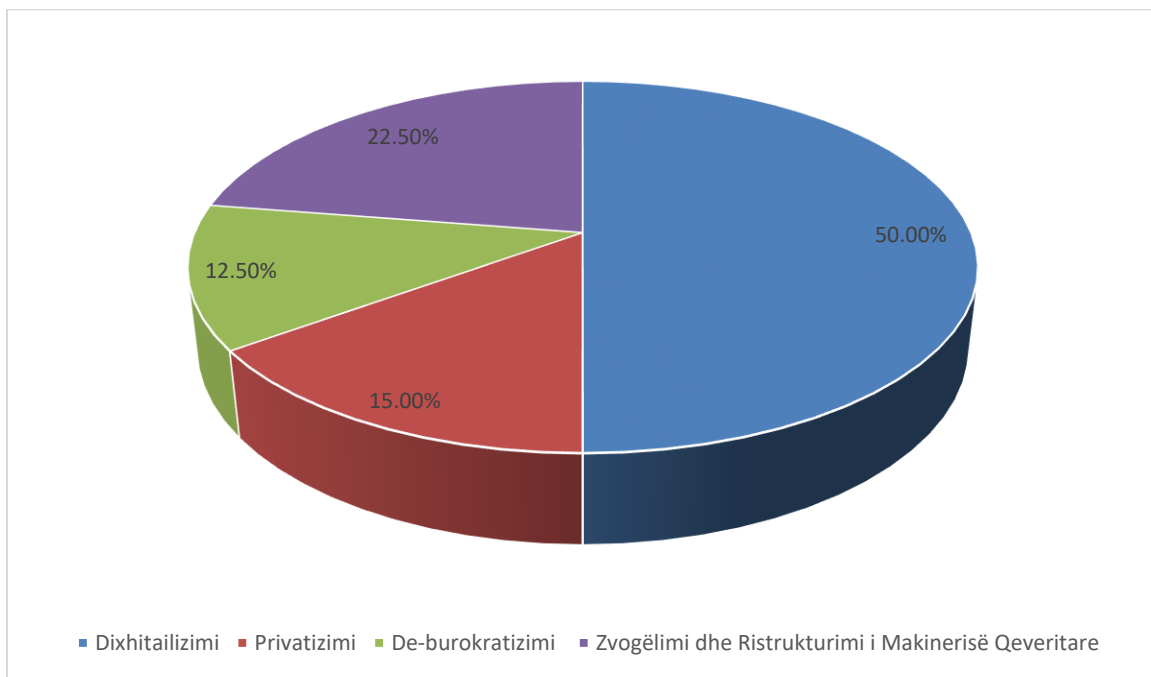
Nëse do mund të zgjedhnit në mes menaxhimit paraprak dhe menaxhimit të ri publik, cilin do ta zgjedhnit?	Nr.	%
Menaxhimi publik paraprak	0	0.0%
Menaxhimi i ri publik	80	100.0%

Pyetja në vazhdim ka të bëjë me atë se nëse do t'u jipej mundësia që qytetarët e kësaj komune të zgjedhnin në mes menaxhimit paraprak amo menaxhimit të ri publik, cilin do ta zgjedhnin ata? Shohim që të gjithë të anketuarit kanë dhënë përgjigje të njejtë dhe kanë deklaruar që do të zgjedhnin menaxhimin e ri publik.

10. Cilët janë hapat drejt menaxhimit të ri publik?

Cilët janë hapat drejt menaxhimit të ri publik?	Nr.	%
Dixhitalizimi	40	50.0%
Privatizimi	12	15.0%
De-burokratizimi	10	12.5%
Zvogëlimi dhe Ristrukturimi i Makinerisë Qeveritare	18	22.5%

Në pyetjen e fundit të pyetësorit tonë kemi vendosur të pyesim të anketuarit tanë se çfarë mendojnë ata cilët janë hapat më të rëndësishëm drejt menaxhimit të ri publik. 50.0% e tyre kanë thënë që dixhitalizimi është më i rëndësishmi, 22.5% kanë thënë që zvogëlimi dhe ristrukturimi i makinërisë qeveritare, 15.0% kanë thënë që privatizimi si dhe 12.5% kanë thënë që de-burokratizimi është si hap i rëndësishëm drejt menaxhimit të ri publik.

6. DISKUTIME DHE PËRFUNDIME

Emrat e ndryshëm për menaxhimin e ri publik pasqyrojnë pikëpamje të ndryshme të asaj që po ndodh, por ato kanë disa pika të përbashkëta. Së pari, sido që të quhet modeli, ai përfaqëson një zhvendosje të madhe nga administrata publike tradicionale me vëmendje shumë më të madhe për arritjen e rezultateve dhe përgjegjësinë personale të menaxherëve. Së dyti, ekziston një synim i shprehur për t'u larguar nga burokracia klasike për t'i bërë organizatat, personelin dhe kushtet e punës më fleksibël. Së treti, objektivat organizativë dhe personalë duhet të përcaktohen qartë dhe kjo mundëson matjen e arritjeve të tyre përmes treguesve të performancës.

Menaxhimi i ri publik si një paradigmë alternative mund të ofrojë një qasje më realiste sesa modeli tradicional i administratës publike, por menaxherizmi nuk ka qenë pa polemikë. Disa e konsiderojnë menaxhimin publik si ofrimin e një mënyre të re të shikimit dhe kryerjes së funksioneve të menaxhimit brenda sektorit publik. Të tjerët e konsiderojnë atë thjesht si një adoptim jokritik të tipareve më të këqija të menaxhimit privat dhe duke injoruar ndryshimet thelbësore të mjedisit të sektorit publik. Disa prej tyre menaxherializmi shihet si disi kundër traditave të shërbimit publik, jo-demik për ofrimin e shërbimeve dhe disi jo-demokratik, madje edhe me një mbështetje teorike të dyshimtë. Kritikët, veçanërisht nga një traditë e administratës publike, argumentojnë se pjesët e mira të modelit të vjetër - standardet e larta etike, shërbimi ndaj shtetit - po hidhen mënjanë në nxitimin e shpejtë për të miratuar teorinë e re.

Argumenti në këtë kapitull është se një model i ri i menaxhimit publik ka zëvendësuar në mënyrë efektive modelin tradicional të administratës publike, dhe se sektori publik në të ardhmen do të jetë në mënyrë të pashmangshme menaxheriale, si në teori ashtu edhe në praktikë. Është e rëndësishme të identifikohen problemet e mundshme në qasjen e re dhe të propozohen zgjidhje për to, megjithëse duket shumë e pamundur që të ketë një kthim në modelin tradicional të administratës. Ndërsa ky model i ri mund të shkaktojë disa probleme dhe të paraqesë disa rreziqe, përfitimet ka të ngjarë të jenë shumë më të mëdha se kostot. Menaxhimi publik nuk ka nevojë të nënkuptojë adoptimin e gjerë dhe jokritik të praktikave nga sektori privat. Ajo që duhet të nënkuptojë është se duhet të zhvillohet një menaxhim i veçantë publik. Kjo duhet të marrë parasysh ndryshimet midis sektorëve, por gjithsesi pranon që puna që bëhet nga nëpunësit publikë tani është menaxheriale sesa administrative.

Kuptohet gjerësisht si zbatimi i ideve të menaxhimit nga sektori privat në shërbimet publike, si zakonisht në literaturë, MKPT ka transformuar mënyrën e funksionimit të administratave. Në të gjithë botën, organizatat publike kanë miratuar dy qëllimet qendrore të menaxhimit të ri publik: efikasitetin dhe efektivitetin. Dhe, pa marrë parasysh shkallën e reformave specifike të NPM-së, performanca në sektorin publik sot shihet botërisht si rezultat dhe rezultat, në vend të pikëpamjes së mëparshme të performancës si input dhe proces (Andersen, Boesen, & Pedersen, 2016). Po kështu, administratat në të gjithë globin kanë marrë masa në tre temat kryesore të NPM: konkurrenca midis ofruesve publikë dhe privatë, stimuj për punonjësit publikë dhe ndarja e organizatave publike (Dunleavy et al., 2006). Për shumë dekada, shumë zyrtarë publikë janë fiksuar nga sektori privat për frymëzim se si të përmirësojnë performancën e organizatave publike (Shim, 2001).

Nga hulumtimi jonë mund të konkludojmë se shumica e të anketuarëve tanë kanë qenë më të kënaqur me menaxhimin e ri publik në komunën e Prishtinës. Sa i përket punës së administratës publike, kemi parë që pjesa më e madhe e tyre janë mesatarisht të kënaqur më punën që ofron kjo administratë. Dixhitalizimi është një pjesë shumë e rëndësishme që ka ndikuar në modernizmin e punës në administratën publike në komunën e Prishtinës. Këtë e kanë pohuar edhe të anketuarit tanë. Gjithashtu, shohim që të anketuarit tanë që në këtë rast janë disa nga banorët e komunës së Prishtinës, mendojnë që shfaqja e menaxhimit të ri publik ka sjellur risi në administratën publike të kësaj komune. Qytetarët e komunës së Prishtinës që njëherit ishin edhe pjesë e hulumtimit tonë, kanë deklaruar që mendojnë që me anë të menaxhimit të ri public do të vendoset një balancim në mes të sektorit publik dhe atij privat.

7. REFERENCAT

Aucoin, P. (1990) Administrative Reform in Public Management: Paradigms, Principles, Paradoxes and Pendulums, 2. Governance, 3/2, pp. 115-37.

Araujo, Joaquim Filipe Ferraz Esteves De. (2001). Improving Public Service Delivery: The Crossroads between NPM and Traditional Bureaucracy, Public Administration, Vol. 79, No. 4.

Arora, Ramesh K. (2003). New Public Management: Emerging Concerns, Prashasnika, Volume XXX, Number 2.

Barzelay, M. (2001) The New Public Management, California: University of California Press.

Bozeman, B. (2002) Public-Value Failure: When Efficient Markets May, Not Do, Public Administration Review, 5. 62/2, pp. 145-61.

Batalli, M. 2011. Impact of Public Administration Innovations on Enhancing the Citizens' Expectations", International Journal of e-Education, e- Business, e-Management and e-Learning, Vol. 1, No. 2, June, p.156.

Barzelay, Michael. (2001). The Neë Public Management: Improving Research and Policy Dialogue, Berkeley: University of California Press.

Borins, S. (1995). The New Public Management is Here to Stay, Canadian Public Administration. Volume 38, No. 1.

Bergman, M. A., Johansson, P., Lundberg, S., & Spagnolo, G. (2016). Privatization and quality: Evidence from elderly care in Sweden. Journal of Health Economics, 49, 109– 119.

Boston, J. (1994). Purchasing policy advice: The limits to contracting out. Governance, 7(1), 1– 30.

Caiden, Gerald E. (1982). Public Administration. California: Palisades Publishers.

Doig, Alan (1997). 'The Privatisation of the Property Services Agency: Risk and Vulnerability in Contract Related

Drechsler, W. (2005) The Re-Emergence of “Weberian” Public Administration after the Fall of New Public

Dunleavy, P. and Hood, C.C. (1994). From Old Public Administration to New Public Management, Public Money and Management

Dunleavy, Patrick. (1994). The Globalization of Public Services Production: Can Government be 'Best in World'?

Falconer, P.K., Ross, K. And Conner, M.H. (1997). Empowering the Citizen: Charterism and Consumerism in the UK, L. Montanheiro, B. Haigh, D. Morris and Z.

Falconer, P.K. (1997). The New Public Management: Principles and Practice in the UK, Javna Upravna.

Fenëick, J., Elcock, H. (2004) The Neë Political Management in Local Government: Public Engagement or Public

Forde, C. (2005) Participatory Democracy or Pseudo-Participation? Local Government Reform in Ireland, Local

Gray, B. (1985) Conditions Facilitating Inter organizational Coordination, Human Relations, 38, pp. 911-36.

Greenaway, John (1995). ‘Having the Bun and the Halfpenny: Can Old Public Service Ethics Survive in the New

Gruening, Gernod. (2001). Origin and Theoretical Basis of New Public Management in International Public Management Journal 4.

Grindle, Merilee S. (1997). ‘Divergent Cultures? When Public Organizations Perform Well in Developing

Holmes, Malcolm (1992). ‘Public Sector Management Reform: Convergence Or Divergence?’. Governance 5(4): 32. 472–83.

Hood, Christopher (1991). 'A Public Management For All Seasons?'. *Public Administration* 69(1): 3–19.

Hood, Christopher. (1994). *Explaining Economic Policy Reversals*, Buckingham: Open University Press.

Hughes, O. E. (2003). *Public Management and Administration*. London: Macmillan.

Jerome B. McKinney and Lawrence C. Howard. "Public Administration: Balancing Power and Accountability". 2nd Ed. (1998): Praeger Publishing, Westport, CT. p. 62.

Jubb, P., Kelso, R. (1998) Ethics, Pluralism and Public Service, *Accounting Forum*, 21/3-4, pp. 433-60.

Kettl, Donald and James Fessler., *The Politics of the Administrative Process*. Washington D.C.: CQ Press, 2009.

Kalimullah, Nazmul Ahsan and Khan, S. M. Norman Hasan. 2011. Neë Public Management in Developing Countries: How far is it applicable in Bangladesh? In *Bangladesh Journal of Administration and Management*, Vol. 14.

Kelly, Rita Mae. (1998). An Inclusive Democratic Polity, Representative Bureaucracies, and the Neë Public Management, *Public Administration Review*, Volume 58, No. 3.

Le Grand, J. (2003). *Motivation agency and public policy: Of knights and knaves, pawns and queens*. Oxford, UK: Oxford University Press.

Miller. David Y. and Dunn. William N. (2006). *A Critical Theory of New Public Management*. University of Pittsburgh

Minogue, M., Polidano, C. and D. Hulme (eds.). (1998). *Beyond the Neë Public Management*. Cheltenham: Edward Elgar.

Osborne, D. and T. Gaebler. (1993). *Reinventing Government: How the Entrepreneurial Spirit Is Transforming the Public Sector*. New York: Penguin Books.

- Parker, L., Gould, G. (1999) *Changing Public Sector Accountability: Critiquing New Directions, Accounting*
- Pollitt, C., Bouckaert, G. (2004) *Public Management Reform (2 edn)*, Oxford: Oxford University Press.
- Pollitt, C. (1990). *Managerialism and Public Services, The Anglo-American Experiences*. Oxford: Basil Blackwell.
- Pratchett, L. (1999) Introduction: Defining Democratic Renewal, *Local Government Studies*, 25/4, pp. 1-18.
- Raagmaa, G. (1996) Shifts in regional development of Kosovo during the transition, *European Planning Studies*,
- Randma-Liiv, T. (2005) Performance Management in Transitional Administration: Introduction of Pay-for-Performance in the Kosovo Civil Service, *Journal of Comparative Policy Analysis*, 7/1, pp. 95-119.
- Robert and Janet Denhardt. *Public Administration: An Action Orientation*. 6th Ed.: Thomson Wadsworth, Belmont CA, 2009.
- Stavileci E. (2005), *Notions and Principles of Public Administration, Methodological aspects and contrastive analysis*, Prishtina, p. 35.
- Samaretunge Ramanie, Alam Quamrul and Telcher Julian. (2008). *The New Public Management Reforms in Asia: A Comparison of Southeast Asian Countries in International Review of Administrative Sciences*, Vol. 74 (1).
- Sarker, A. E. and R. D. Pathak. (2000). *New Public Management: An Analytical Review, Productivity*, Volume 41, Number 1.
- Vigoda, Eran. (2003). *New Public Management in Jack Rabin (ed.) Encyclopedia of Public Administration and Public Policy*, Vol. 2, New York: Marcel Dekker

8. SHTOJCA

8.1.Pyetëson

1. A ka gjetur aplikim menaxhimi i Ri publik në komunën e Prishtinës?

Po

Jo

Nuk e di

2. A jeni të kënaqur me performancën e punës së administratës publike?

Jashtëzakonisht shumë

Shumë

Mesatarisht

Aspak

3. A mendoni që menaxhimi i ri publik ka sjellur risi në administratën publike në komunën e Prishtinës?

Po

Jo

Nuk e di

4. A ka ndikuar dixhitalizimi në modernizimin e administratës publike?

Jashtëzakonisht shumë

Shumë

Mesatarisht

Aspak

5. Me menaxhimin e ri publik a janë lehtësuar punët e administratës publike?

Jashtëzakonisht shumë

Shumë

Mesatarisht

Aspak

6. A jeni të kënaqur me shërbimet që ofron administrata publike në komunën tuaj?

Jashtëzakonisht shumë

Shumë

Mesatarisht

Aspak

7. A mendoni që cilësia e mirë e punës në administratën publike rrit kënaqësinë e banorëve të Prishtinës?

Jashtëzakonisht shumë

Shumë

Mesatarisht

Aspak

8. Si mendoni a do arrihet që me anë të menaxhimit të ri publik të arrihet të bëhet balancimi në mes të sektorit publik dhe atij privat?

Po

Jo

Nuk e di

9. Nëse do mund të zgjedhnit në mes menaxhimit paraparak dhe menaxhimit të ri publik, cilin do ta zgjedhnit?

Menaxhimi public

Menaxhimi i Ri publik

10. Cilët janë hapat drejt menaxhimit të ri publik?

Dixhitailizimi

Privatizimi

De-burokratizimi

Zvogëlimi dhe Ristrukturimi i Makinerisë Qeveritare